

Μυτιληναίω

Μυτιληναίων Λόγος • Τέχνες • Πολιτισμός
κάθε δεύτερη Πανσέληνο

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ «Ο Θεόφιλος»

Εκδότης - Διευθυντής: Περικλής Φ. Μαυρογιάννης

ΑΘΗΝΑΙΟΣ

ΑΤΗΝΕΟΣ

Έκθεση Ζωγραφικής

12 -20 Αυγούστου '08 Στο Επιμελητήριο Λέσβου



ΙΟΥΝΙΟΣ '08
6 & 7
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ '08

ΜΥΤΙΛΗΝΗ

Διπλό τεύχος

Μοιράζεται χάρισμα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΕΥΧΟΣ 6 /18 ΙΟΥΝΙΟΥ & ΤΕΥΧΟΣ 7/16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2008- Πανσέληνος

Το περιοδικό *«Ασέλινα»* Μυτιληναίων Λόγος - Τέχνες - Πολιτισμός «μοιράζεται χάρισμα»
Κυκλοφορεί κάθε δεύτερη πανσέληνο

- | | | | |
|----|---|----|--|
| 3 | Ο πρωτεύων ρόλος της Αιολικής Γενιάς του '30 του Δημητρίου ΝΙΑΝΙΑ | 15 | Μυτιληνιοί Ζωγράφοι σε καλοκαιρινή φωτός «παρουσία» |
| 6 | Ο λυρικός ποιητής Μήτσος Ν. Τσιάνης του Δημήτρη ΝΙΚΟΡΕΤΖΟΥ | 16 | «Ερίγη εν φιλότιμ» ήγουν οι έρωτες του Δία του Θωμά ΔΕΜΕΡΤΖΗ |
| 8 | Στρατής ΑΘΗΝΑΙΟΣ Ένας ζωγράφος και οι φαντασιώσεις του του Γιάννη ΠΑΠΑΟΙΚΟΝΟΜΟΥ | 18 | Δuo λόγια για τον ποιητή Γιάννη Αλύτη (Γιαννακό Βόμβα) του Βαγγέλη ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ |
| 10 | Όσα θυμάμαι για τον ποιητή Ασπράκη Πανσέληνο του Δημήτρη ΣΑΡΑΝΤΑΚΟΥ | 19 | Ο Ησίοδος και η Φύση. Ποίημα – σε Γεραγώικη νιοπολαλιά – του Στέλιου ΕΥΑΓΓΕΛΙΝΟΥ |
| 11 | Άν... Ποίημα του Άγγελου Κλ. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ | 20 | Του Αν-Γιαννιού του Κλήδονα του Στρατή ΑΘΑΝΑΣΗ |
| 12 | Ο Αρθούρος Ρερμπώ και η Μυτιλήνη του Στρατή ΠΑΣΧΑΛΗ | 22 | Πολιτιστικές Εκδηλώσεις 2007, του ΦΟΜ Επιμέλεια: Περικλής ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ |
| 14 | Τρεις και μία θλίψεις εις μνήμην ΝΙΚΟΥ ΔΑΜΔΟΥΜΗ του Κώστα Γ. ΜΙΣΣΙΟΥ | 24 | Οπισθόφυλλο Καλοκαιρινή Ατζέντα Εκδηλώσεων 2008 του ΦΟΜ |

Εξώφυλλο: «Λιόδεντρο» Λάδι σε καρβά Έργο του ζωγράφου Στρατή ΑΘΗΝΑΙΟΥ

Λογότυπο: «Α σελάννα» Της ζωγράφου Μαρίας ΚΑΛΛΙΠΟΛΙΤΗ

Εσωτερικές σελίδες:

Εκίτσα	Μίλη ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗ	ο. 6
	Γιάννη ΚΑΚΑΔΕΛΛΗ	ο. 14
Έργα	Στρατή ΑΘΗΝΑΙΟΥ	ο. 8, 9
Ζωγράφων	Καίτη ΜΕΣΣΗΝΕΖΗΣ	ο. 15
	Μαριάνθης ΠΡΙΜΟΥ-ΣΟΥΓΓΙΟΥΤΖΗ	ο. 15
	Ειρήνης ΚΥΠΡΙΩΤΟΥ	ο. 15
	Θωμά ΔΕΜΕΡΤΖΗ	ο. 18, 19
Φωτογράφοι	Αθηνά ΛΕΚΑΚΟΥ	ο. 8

Το *«Ασέλινα»* «ανοιχτό δώμα»

σε όλους τους δημιουργούς

Όσοι από τους δημιουργούς στο χώρο των Γραμμάτων και Τεχνών επιθυμούν να στείλουν «συνεργασίες» προς δημοσίευση ή να διατυπώσουν απόψεις, σκέψεις ή προτάσεις πάνω σε ευρύτερα Πολιτιστικά θέματα

το «ά σελάννα»

είναι πρόθυμο να φιλοξενήσει κείμενά τους με μόνη παράκληση αυτά να είναι σύντομα και περιεκτικά.

(Παράκληση, τα κείμενα σε ηλεκτρονικό αρχείο)

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ:

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ «Ο Θεόφιλος» (1977)

Γραφεία: Σαμοθράκης 3 * Τ.Θ. 68 * 81 100 Μυτιλήνη

Εκδότης - Διευθυντής - Επιμελητής: ΠΕΡΙΚΛΗΣ Φ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ, Πρόεδρος ΦΟΜ

Τηλ. & Fax: (+30) 22510 43533 • Mob: (+30) 6977922979 • e-mail: seftelis@yahoo.gr

Σελιδοποίηση - Εκτύπωση:

PROMOLINE A.E. • Τηλ. & Fax: 22510 44054
e-mail: promoline@les.forthnet.gr

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση του περιεχομένου του περιοδικού μόνο με προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη (Ν. 2121/93)

Ο πρωτεϊκός ρόλος της Αιολικής Γενιάς του '30 στην Πεζογραφία & την Ιστορία

Ζητήσαμε από τον Καθηγητή Φιλοσοφίας και Ιστορίας του Πολιτισμού κ. Δημήτρη ΝΙΑΝΙΑ, συνεργασία για το περιοδικό μας «α σελάννα», κι εκείνος σε απόκριση μάς έστειλε ένα βραχυλογικό περίγραμμα των απόψεών του για τη «Γενιά του '30» και το γενικότερο πρόβλημα της σχέσης Ιστορίας και Τέχνης, που με ιδιαίτερη τιμή και χαρά δημοσιεύουμε.

Ο ΠΛΑΤΩΝ, ΕΙΠΕ ΚΑΙ ΕΔΕΙΞΕ, ότι τίποτα δεν μπορεί να υπάρξει έξω από την ανθρώπινη ιστορία, που στο απρόσιτο βάθος της κυριαρχεί ο «κύριος της φωνής της» το πνεύμα του Θεού - ο Θεός. Κάθε τι που υπάρχει, υπάρχει ως αντιληπτό στοιχείο του κόσμου και της συνείδησης. Οι ανθρώπινες γνωστικές δυνάμεις της σύλληψης του είναι η **Λογική** και **Διαίσθηση**. Η Διαίσθηση οδηγεί στο Θεό. Η Λογική παραμένει έγκλειστη στη γνώση της φύσης. Και, είναι η



*
ΝΙΑΝΙΑΣ
Δημήτρης

* Ο Δημήτρης Γ. Νιάνιας είναι Ομοτ. Καθηγητής της Φιλοσοφίας και Ιστορίας του Πολιτισμού του ΕΜΠ

Διαίσθηση που προσεγγίζει το τελικό αίτιο — κίνητρο της Ιστορίας. Ο **Ευριπίδης**, είχε πει με τραγική μνησικακία ό,τι είχαν ουσιαστικώς πει ο **Αισχύλος** και ο **Σοφοκλής**: Ιστορίες ανθρώπων, οίκοι αρχόντων και φάλαγγες των λαών υφίσταται και συμβαίνουν μέσα από τις δικές τους περιστάσεις που εντάσσονται στην απερινόητη δύναμη της ανθρώπινης πείρας, άγνωστης και σκοτεινής.

Ο **Ντοστογιέφσκι**, διευκρίνισε τα θυελλώδη κίνητρα της ζωής και την τελική αιτία του Θεού, υπό τους όρους της προσωπικής τραγωδίας των **Καραμαζώφ**. Ο **Τολστόι**, έδειξε τα ίδια σκοτεινά ρεύματα που υποβάσταξαν την ανθρώπινη συνείδηση, ως ενταγμένα με τις αιώνιες μεταβολές της στην απροσδιόριστη ροή του χρόνου, δηλαδή της ιστορίας.

Είναι πίσω από την ευμετάβλητη ευφύια **Ε**κάθε εποχής, της νεότερης Ευρώπης που ο **Ντάντε** επιβεβαίωσε, και απ' τον Μεσαίωνα ο **Δαμασκηνός**, για τη συνεχή εποχή της **Πίστewς**, ο **Σαίξπηρ** επανέλαβε για την Αναγέννηση, και ο **Γκαίτε**, για τον Νεότερο Άνθρωπο την ίδια «**Πρόταση Ιστορίας**», ότι δηλαδή, τα περιστατικά του κόσμου μπορούν να δοθούν μέσα από την Τέχνη, που είναι μια υπέρτερη έκφραση της χρονικότητας του ανθρώπου, της Ιστορίας και της Αιωνιότητας της ασύλληπτης αιτίας της. Αυτή είναι μια ύστατη «**κλειστή εκμυστήρευση**» της Λογοτεχνίας, όπου **Λογική** και **Διαίσθηση** προσπαθούν να εκφράσουν την **ουσία** της ανθρώπινης ζωής.

Στην ιστορική διαδρομή σχηματίζεται το πρόσωπο των λαών. Τούτο σημαίνει, συντίθενται τα αρχέτυπα της συλλογικής συνείδησης που θα ρυθμίσουν την περαιτέρω

εξέλιξή της. Είναι αυτά τα πανάρχαια αρχέτυπα που δεν μετεβλήθησαν στην ιστορία από την επέμβαση ατομικών δυνάμεων μέσω της εξουσίας, θρησκευτικής ή πολιτικής.

Ούτε ο **Φαραώ Αμένοφις ο Δ΄**, ούτε ο **Δαρείος ο Α΄**, ούτε ο **Αλέξανδρος των Ελλήνων**, ούτε ο **Σουλεϊμάν ο Μεγαλοπρεπής**, ή η **Αικατερίνη η Β΄**, μπόρεσαν να μεταλλάξουν σε κάτι άλλο, ικανό να επανδιορίσει τη ροή των λαών τους. Ο **Καρλαίν**, ματαιώς προσέδωσε κύρος κατασκευαστών της ζωής και της ιστορίας στη δύναμη της «**προσωπικότητας**» και του «**ήρωος**». Η ιστορία ανεγνώρισε ως μεταρρυθμιστές όσους μετέβαλαν τις συνθήκες διαβίωσης και έκφρασης των λαών, ενώ ταυτόχρονα ενίσχυσαν τα κληρονομικά αρχέτυπα «**τα αμετάτρεπτα μέτρα λειτουργίας**» των λαών στο ιστορικό γίγνεσθαι.

Ο **Αριστοτέλης**, ήταν σαφής όταν επέμενε ότι η τέχνη είναι ανώτερη της ιστοριογραφίας, και δεν μπορεί κανείς να πει, αν ο **Πίνδαρος** είναι κατώτερος του **Ηροδότου** ή του **Λεσβίου Ελλανίκου** και – για τον νεότερο ελληνικό κόσμο – ο δραματικός **Βερναρδάκης**, του ιστορικού **Κ. Παπαρηγόπουλου**.

Αυτή η ιστορικότητα της Τέχνης, δεν απουσιάζει βέβαια από τη ζωή του νεότερου ελληνικού κόσμου. Εκδηλώθηκε σε δύο διαφορετικές πορείες, της **Ποίησης** και της **Πεζογραφίας**. Καθώς το ανεξάρτητο και περιπετειώδες Κρατίδιον, μετά την επαναστατική έκρηξη του 1821, εβάδισε προς την αναπόφευκτη καταστροφή του 1921-22, και τελικά στον εσωτερικό διαμελισμό της κοινωνίας του, κατά την εποχή του «**Ιδιωνύμου**» (1928-1940). Καμιά ιστορία δεν μπορούσε να βαστάσει την εσωτερική συντριβή και τον

εσωτερικό διχασμό – τους δύο διχασμούς εθνικό και κοινωνικό – χωρίς να μεταδώσει το βάρος των εμπειριών της στην τέχνη: **ποίηση και πεζογραφία**.

Από αυτές ανεδείχθη η **Γενιά του '30**. Τόπος γενέσεώς της η **Αιολική Χώρα**, με τους πρωτόκλητους **Μυριβήλη, Κόντογλου** και **Βενέζη**. Κανένας σοφιστικός συνδυασμός, κανένας σοφιστικός χειρισμός των πραγμάτων της ελληνικής λογοτεχνίας δεν μπορεί να αποστερήσει από την Αιολική Χώρα τον τίτλο της σύγχρονης Ιστορίας σε Τέχνη. Αυτό είναι ένα αιώνιο προνόμιο της Αιολίας. Στον συνδυασμό των τριών βρίσκονται όλες οι συντεταγμένες της νεοελληνικής εμπειρίας: της εθνικής, της κοινωνικής, της βιωματικής (ατόμων και ομάδων) και της θεσμικής – πολιτειακής.

Στα κοινά μέτωπα, ιδεολογικά και συγκινησιακά που άνοιξαν εκείνοι, θα δηλώσουν την δική τους παρουσία, και από τις προσωπικές τους νομοτέλειες, οι διαπρεπείς της γενιάς αυτής: Ο **Πιτσάλης – Διομήδης**, ο **Θεοτοκάς ο Πρεβελάκης** και ο πρωτόκλητος της **«Ελληνικής Ματιάς» Νίκος Καζαντζάκης**.

Σ' αυτόν τον έναν συνέκλιναν όλα τα διαιώνια αρχέτυπα της ελληνικής πορείας, συσσωρευμένα μέσα από αιώνες κατακτήσεων και συντριβών, προσφοράς και αποδοχής της πανανθρώπινης εξέλιξης.

Οχι, ότι μέσα από τον **Παπαδιαμάντη** δεν μπορεί κανείς ν' ανασύρει ολόκληρο το πνεύμα του νεοελληνισμού, τον ηρωϊσμό της καθημερινής ζωής, της ειρωνείας που συνοδεύει την πολιτική ηγεσία και την αποδοκιμάζει, τα πάθη της ερωτικής ζωής των Ελλήνων ενί κώδικες πράξης και συμπεριφοράς, που διαμόρφωσαν την ελληνική απάντηση στη ζωή και τον κόσμο.

Ούτε, ότι η ποίηση, πέρα των ορίων της λογοτεχνίας, δεν εκαλλιέργησε την ιστορικότητα στο δικό της λόγο. Ούτε, ότι η **λεσβιακή ποίηση** δεν έδωσε τη δική της έκφραση στα αρχέγονα ελληνικά αρχέτυπα και εμπειρίες. Ο **Ελύτης**, πάνω από τα κύματα του Αιγαίου και τον ερωτικό του δαιμονισμό, παραμένει ακμαία ιστορική συνείδηση, που γέννησε τον **«Ανθυπολοχαγό της Αλβανίας»**. Δεν είναι θρήνος πολεμικός, είναι έξαρση μιας πρωτοφανούς εποποιίας, μέσα από το ποιητικό δαιμόνιο ενός Αιολέως.

Ο **Σεφέρης**, ο βαθύς στοχασμός αναρριχάται στην ιστορική αυθεντικότητα των Ελλήνων. Η **«Ασίνη»** είναι εμβληματική, και εκείνο, **«όπου πάω, η Ελλάδα με πληγώνει...»** κατέγραψε ένα διαρκές ιστορικό γεγονός. Ο **Ρίτσος**, γυρίζει, με όλα τα τραύματα της περιπέτειάς του, στα ίδια μοτίβα, ως άτομο και ομάδα, ελληνισμός και κόσμος, θάνατος και αθανασία, συμπλέκονται σε μια αυθεντική σύνθεση.

Οχι, μόνο η ιστοριογραφία, αλλά βαθύτερα ακόμα συλλαμβάνει το νόημα της ιστορίας, η **Τέχνη**. Ο **Σολωμός**, θα παραμείνει το αιώνιο πρότυπο αυτής της μεταγενέστερης σύνθεσης. Και, ο **Παλαμάς** θα συνεχίσει, ανάμεσα σε άλλα, την **παρουσία της οργής**, αδιάκοπη διάσταση της ελληνικής στάσης απέναντι στους αιφνιδιασμούς της Ιστορίας.

Η δική μας **τριάδα** των **Αιολέων**, όπως ο **Σολωμός**, άνοιξε την **εποχή ιστορίας και τέχνης**, που κατά πολλούς τρόπους συνεχίζεται ως σήμερα.

Καθηγητής Δημήτρης Γ. ΝΙΑΝΙΑΣ

Μυτιλήνη, Ιούλιος '08

Ο λυρικός ποιητής Μήτσος Ν. Τσιάμης

(1919 - 2008)

*
Δημήτρης ΝΙΚΟΡΕΤΖΟΣ

Πλήρης ημερών, πλησί-
στιος στους ενενήντα
ενιαυτούς, αφού «απο-
πλήρωσε» τα οφειλόμενα τάλα-
ντα της ζωής – το αναπόφευκτο
ανθρώπινο χρέος – μας αποχαι-
ρέτησε, τελευταίος των Μοϊκα-
νών της ύστερης «Λεσβιακής
Άνοιξης», ο λυρικός ποιητής
Μήτσος Τσιάμης.

Μεγαλωμένος στα χώματα
του Μολύβου – αν και
γεννημένος στην Κατερίνη – διέ-
γραψε μια έκπαγλης ακτινοβο-
λίας τροχιά στα λεσβιακά – και
γενικότερα τα ελληνικά – γραμ-
ματα, μια πορεία εβδομήντα
χρόνων, από το 1938, όταν
δεκαεννιάχρονος κυκλοφόρησε
την πρώτη του ποιητική συλλογή
με τον εμβληματικό τίτλο *Ξεκί-
νημα*. Ίσως, τότε, στην ήβη της
εφηβικής του νεότητας, ούτε κι ο
ίδιος να φανταζόταν πως ο δρό-
μος, στο δειλό εκείνο ξεκίνημα,
που η τύχη «ξυμφορος» του επι-
φύλασσε, θα ήταν τόσο μα-
κρύς...

Ο Μήτσος Τσιάμης υπήρξε
από τους πιο συνεπείς και
αφοσιωμένους εργάτες της
«ορθόδοξης» ποίησης – της ποί-
ησης σταθερής μορφής – που
υπηρέτησε με υπευθυνότητα και
προσήλωση, εμπνεόμενος από



ΜΗΤΣΟΣ Ν. ΤΣΙΑΜΗΣ
(Έκτισο Μίλητ Παράσκευαϊδης)

Τα κύρια γνωρίσματα
της ποίησής του είναι
οι χαμηλοί τόνοι,
η ευγένεια της έκφρασης,
η εκλεπτυσμένη γλώσσα,
η γόνιμη φαντασία,
ο πλούτος των εικόνων,
η ευαισθησία και
η συγκίνηση,
στοιχεία που τον
εντάσσουν στη χορεία των
«ατμοσφαιρικών ποιητών»
του εσωτερικού χώρου.

τον θείο εκείνο έρωτα που τρέ-
φουν για την τέχνη τους μόνο οι
αληθινοί δημιουργοί.

Μονολότι προοδευτικός στις
κοινωνικές και πολιτικές
του ιδέες – ανένταχτος αριστε-
ρός – στην ποίηση, εξ αντιθέτου,
υπήρξε συντηρητικός και συγ-
κρατημένος, μένοντας συνειδη-
τά αποστασιοποιημένος από
τους νεοτερικούς τρόπους γρα-
φής, που όχι μόνο τους απεκή-
ρυσσε, μα συχνά και τους μυ-
κτῆριζε.

Από φύση λυρική ιδιοσυ-
γκρασία και με στόφα τε-
χνίτη, λάτρης του Ωραίου, σε
όποια του έκφανση και μορφή
το συναντούσε – από έναν
ωραίο στίχο, ως μια ωραία γυ-
ναίκα – υπήρξε ολοζώνης ερα-
στής των «παλαιών τρόπων»
εκφοράς της ποιητικής τέχνης,
ιδιαίτερα της έμμετρης και
έρρυθμης ποίησης, που ήξερε να
σμιλεύει και να τεχνουργεί με
τρόπο σχεδόν υποδειγματικό.

Θεωρούσε τον ποιητικό λόγο
όχι εγκεφαλικό ιδεολόγημα
ή αφηρημένο κατασκεύασμα του
ασυνειδήτου, αλλά κύημα της
καρδιάς και του συναισθήματος,
άμεσα συναρτημένο με τις διατ-
τονικές κλίμακες της μουσικής.

Ήταν γι' αυτόν αδιανόητη η ποίηση χωρίς τη ρυθμολογία της αρμονίας και του μέτρου. Όπως συχνά μου έλεγε, δεν αρνιόταν ότι και η μοντέρνα νεοτερική ποίηση μπορούσε, ως ένα βαθμό, να γίνεται τέχνη, μόνο που δεν έπρεπε να χαρακτηρίζεται ως ποίηση – με την εξ ορισμού σημασία της – αλλά να δηλώνεται με μια άλλη ονομασία, ως μια άλλη μορφή τέχνης. Στις θέσεις του αυτές υπήρξε αμετακίνητος, σε σημείο που να αρνείται ή να αμφισβητεί ακόμη και κορυφαία ποιητικά αναστήματα, όπως ο Σεφέρης ή ο Ελύτης, ποιητές που δεν τον συγκινούσαν. Οι σύγχρονες και προωθημένες κατευθύνσεις της ποίησης τον απωθούσαν και τον άφηναν αδιάφορο, προτιμώντας, κατά κύριο λόγο, τους ποιητές λυρικής ύφανσης, όπως της αισθητικής του Χατζόπουλου, του Γρυπάρη, του Πορφύρα κ.ά. – ποιητές που μονίμως επέμενε να εκθειάζει.

Αξιοπαρατήρητη υπήρξε εξάλλου και η γενικό-τερη ποιητική του παιδεία και ενημέρωση, που τον βοήθησε να αρθρώσει **ουσιαστικό λόγο τόσο στο δοκίμιο όσο και την κριτική**, ενισχύοντας με τα γραφτά του πολλούς νέους ποιητές, ιδιαίτερα όσους διέβλεπε πως είχαν ποιητικό τάλαντο – ένας λόγος περισσότερο αν συνέβαινε να είναι και συντοπίτες του. Τα κύρια γνωρίσματα της ποίησής του είναι οι χαμηλοί τόνοι, η ευγένεια της έκφρασης, η εκλεπτυσμένη γλώσσα, η γόνιμη φαντασία,

ο πλούτος των εικόνων, η ευαισθησία και η συγκίνηση, στοιχεία που τον εντάσσουν στη χορεία των «ατμοσφαιρικών ποιητών» του εσωτερικού χώρου. Ιδιαίτερα ο ερωτικός του λόγος – ο τελευταίος που κατέθεσε ήταν στη μνήμη της γυναίκας του – χαρακτηρίζεται από ένα άρωμα λεπτής τρυφερότητας, με τόνους αβρούς, χωρίς ποτέ να ξεπέφτει σε αισθηματολαγνείες ή δακρύβρεχτες γλυκερότητες. Αν και δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ποιητής τεφρών οριζόντων, πολλά απ' τα ποιήματά του τα διαυγάζει ένα διακριτικό – ενίοτε και λυρικά υποβλητικό – φθινοπωρινό φως, μια σχεδόν ανεπαίσθητη, φευγαλέα ή αόριστη μελαγχολία, που μόλις «ψηλαφείται».

Μερικοί απ' τους στίχους του, ως αυτόνομες δομικές μονάδες, μονόστιχου ή δίστιχου, παρουσιάζουν μια επιγραμματικότητα που προσι-

διάζει στο γνωμικό ή το επίγραμμα, στοιχείο που επισημαίνεται σε επιτύμβιες αφιερώσεις του (Εφταλιώτη, Μυριβήλη κ.ά.).

Φρονώ πως θα ταίριαζε και για τον Τσιάμη ο χαρακτηρισμός του «**αηδονόλαλου ποιητή**», που είχαν κάποτε αποδώσει στον Γεώργιο Αθάνα.

* * *

Οι γραμμές αυτές δεν αποσκοπούν να συνθέσουν μια «επιτολή» βιογραφία του ποιητή, που έχει αλλού τη θέση της.

Το μόνο που θα ήθελαν να υπογραμμίσουν στα Έργα και Ημέρες του είναι ότι ο **Μήτσος Τσιάμης** υπήρξε φιλόπατρις και φιλόστοργος για τον Μόλυβο, που εργάστηκε ποικιλοτρόπως για την πνευματική και τουριστική του προβολή, με χειρονομίες που θα γνωστοποιηθούν αργότερα. Δραστήριος και φιλοπρόοδος καθώς ήταν, υπήρξε απ' τους οραματιστές, με τον πνευματικό του φίλο και συμμαχητή **Γεώργιο Βαλέτα**, της «Φιλολογικής Στέγης Εφταλιώτη» και συνοδοιπόρος του στην πνευματική πορεία των *Αιολικών Γραμμάτων* και των *Συμποσίων Αιγαίου*, ως πιστός συνεργάτης και γλαφυρός ομιλητής.

Ο Μήτσος Τσιάμης τιμούσε με τη φιλία, την αγάπη και την εκτίμησή του και τον υπογραφόμενο ομόσχολό του ποιητή, που τον αποχαιρετά εδώ με τις λίγες αυτές λέξεις, ως ελάχιστο φόρο τιμής, στο έργο και την προσφορά του. Ήταν άνθρωπος προσηνής και απλός.

Μήτσο καλοτάξιδος στους κόσμους των άστρων.

Είμαι βέβαιος πως κάπου στους ουρανούς θα ξαναβρεθούμε σε μιαν άλλη υπερβατική συνάντηση, εκεί στο πιάνο-μπαρ του ξενοδοχείου President της οδού Κηφισίας που συχνάζαμε κάποτε, να ξαναπιούμε τον «ερατεινό» μας, κάτω απ' τους ήχους των πλήκτρων του Ρώσου εμιγκρέ Ιγκόρ Καλίνιν σε νοσταλγικές μελωδίες της Μόσχας, με τη λυρική συντροφιά της Τατιάνας και της Γιελένας, των δύο μελαγχολικών κοριτσιών του μπαλέτου Μπολσόι. Καλό κατευόδιο.

Δημήτρης ΝΙΚΟΠΕΤΖΟΣ



Ο Στρατής ΑΘΗΝΑΙΟΣ

γεννήθηκε στη Μυτιλήνη το 1953.
Έκανε ελεύθερες σπουδές ζωγραφικής.
Ασχολείται σουσιπρωτικά από το 1970
με τη ζωγραφική και αργότερα
και με τη χαρακτική.

Ζει και εργάζεται στον Πειραιά.
Είναι μέλος του Επιμελητηρίου
Εικαστικών Τεχνών Ελλάδας.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ:

Ατομικές: 28 - Ομαδικές: 48

Στη ΜΥΤΙΛΗΝΗ

ο ΦΟΜ «Ο Θεόφιλος»

και το ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ Λέσβου

συνδιοργανώνουν

από 12 έως και 20 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2008

τη μεγάλη ατομική του Έκθεση

στην Αίθουσα του Επιμελητηρίου (προκυρία).

Στρατής

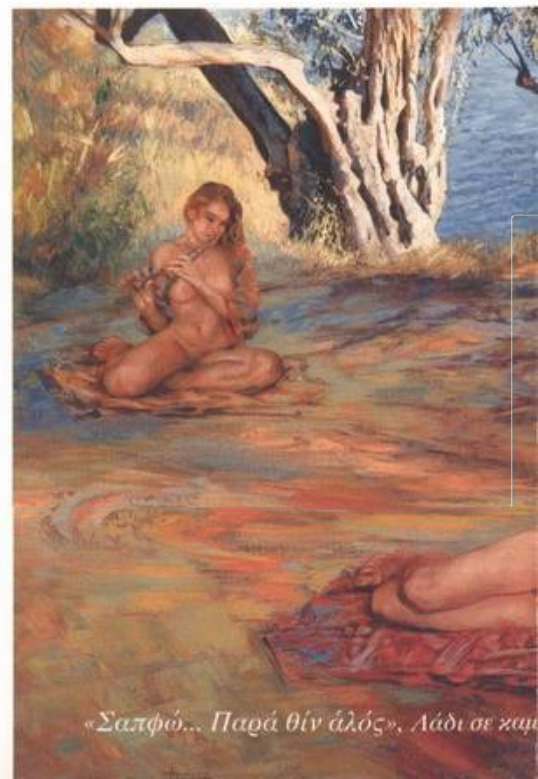
ΕΝΑΣ

Για τον ζωγράφο **Στρατή Αθηναίο** έχουν, από το 1990 κι εδώ, γράψει επιφανείς ιστορικοί της τέχνης που προσπάθησαν ν' αναλύσουν και να ερμηνεύσουν τις συνθέσεις του που ακολούθησαν τις αποτυπώσεις της ειρηνικής ζωής των ανθρώπων και των τοπίων της γενέτειράς του της Μυτιλήνης. Πράγματι μετά το 1985 ο Αθηναίος μπαίνει σ' έναν άλλο κύκλο ζωγραφικής δημιουργίας, όπου το συγκεκριμένο αντικαθίσταται, έστω εν μέρει, από μια δυναμική αφαίρεση που στην εκρηκτική της κίνηση ορίζει τον κόσμο που ανεπαισθήτως εμφανίζεται στο μουςαμά. Γιατί ο μουςαμάς είναι ο κόσμος, το σύμπαν και το χάος του ζωγράφου. Εκεί που όλα γεννιούνται, αναπαράγονται και πεθαίνουν. Πεθαίνουν με την βιαιότητα του έρωτα και της ζωής. «Εν αρχή ην το χάος». Αυτό το χάος δεν είναι όπως γράφτηκε «χρώματα που η κίνηση διώχνει προς τα έξω» αλλά και γενεσιουργός αιτία του κόσμου του Αθηναίου. Ο χώρος δεν είναι απλά αφηρημένος. Η πυκνότητα και το βάρος του στις συνθέσεις επιβάλλουν εξήγηση. Αποτελεί τη μήτρα γένεσής τους και ο ιλιγγιώδης ρυθμός τους αποτελεί λογική διαλεκτική συνάφεια μαζί τους. Το ερώτημα που οφείλουμε να θέσουμε είναι πού και γιατί

αυτές οι μορφές και οι συνθέσεις; Από πού η βιαιότητα των συμπλεγμάτων ζώων και γυμνών, πάντα γυναικείων σωμάτων, στην προσπάθεια συνεύρεσής τους; Από την απάντηση θα εξηγηθεί και η ταχύτητα φωτός της κίνησης που ο ζωγράφος μ' ένα στροβιλικό, σχεδόν παροξυσμικό, τρόπο κινεί και χρώματα και μορφές. Το σκοτεινό δάσος του Σεφέρη για το υποσυνείδητο, εδώ μετατρέπεται σ' ακαθόριστου σχήματος χράνη που σμίγει και χωρίζει, που γεννά και νεκρώνει το υποσυνείδητο, όπου απωθούνται, συνωσιζόμενα, τα πιο ανομολόγητα ένστικτα και οι πιο μύχιες ελπίδες, επιθυμίες και στρεβλώσεις μας, που γεννούν όνειρα, φαντασιώσεις και εφιάλτες.



«Αγροτικό», Λάδι σε χαμό 130X90 cm



«Σαπφώ... Παρά θιν' αλός», Λάδι σε χαμό

ΑΘΗΝΑΙΟΣ

ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΦΑΝΤΑΣΙΩΣΕΙΣ ΤΟΥ

Το υποσυνείδητο, μορφή των άδηλων δυνάμεων του εγώ, επιβάλλει και διατάσσει διεξόδους διαφορετικές από άνθρωπο σε άνθρωπο και από δημιουργό σε δημιουργό. Αυτή η λύση, στ' αδιέξοδα και τις προσδοκίες του Αθηναίου, μορφοποιείται σε πνιγηρή φαντασίωση, μα και σε πύρινη απελευθέρωση, είτε με τη μορφή τεράτων (Μινώταυρος), ζώων και γυμνών, είτε με την χρωστική δίνη του φόντου-χάους.

Οι τεχνικές υπερβολές των επιμηκύνσεων ή των επιβραχύνσεων, γνωστών ήδη από την αρχαία ελληνική αγγειογραφία, αποτελούν εργαλεία μιας έντονης εξπρεσιονιστικής ακολουθίας. Ο εξπρεσιονιστικός του αυτός κόσμος επιδοτείται

από μια άγρια χρωματική, σχεδόν νεοφωβιστική, έκρηξη γύρω και μέσα στη σύνθεση. Τα σύμβολα ζώα του Αθηναίου είναι κιόλας χρησιμοποιημένα στην εικαστική βιβλιογραφία. Ο ίππος, σύμβολο της ευγένειας και της πιστότητας, εδώ στο έργο του ζωγράφου μας μεταμορφώνεται, μέσω της εκρηκτικής του κίνησης προς τις πάνω γωνίες του πίνακα, σε κεντρική σχεδόν ορμή. Ο ταύρος, το κατ' εξοχήν ζώο του Πικάσο, όπως και ο Μινώταυρος, εδώ δεν καθορίζονται ούτε με τα όλβια περιγράμματα στα σχέδια, στα μελάνια και στα κάρβουνα του ισπανού ζωγράφου, ούτε με τ' αφαιρετικά και κυβιστικά του σγκώδη και αιχμηρά συνάμα σύνολα. Εδώ στις συνθέσεις και τα προσχέδια, τόσο δουλεμένα, αποτελούν μέρος ενεργό και κατάληξη της ίδιας της κίνησης, μόρφωμα του ίδιου του χάους του υποσυνείδητου του ζωγράφου μας που, είτε σαν βιολιστής είτε ως ζωγράφος, αλλά και σαν ταυτόσημη ενσάρκωση του Μινώταυρου, παρευρίσκεται στην όλη δράση που επιβάλλουν τ' ακόρεστα ένστικτά του, που ομολογούνται και μορφώνονται μόνο εκεί, στους χιασμούς και στους στρόβιλους της ελλειπτικής κίνησης.

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
Δρ. Ιστορικός της Τέχνης

Το κάλεσμα της τερατικής μορφής ως παγανιστικό μέσο και περίβλημα της ορμής που εκστασιάζεται και έλκει τη μητρική, ερωτική φύση της θηλυκής ύπαρξης που συχνά εκμανλίζεται συναγωνιζόμενη την ίδια τη βιαιότητά του. Οι εξώκοσμοι στρόβιλοι και διάδρομοι οδηγούν με τα φωβιστικά τους χρώματα, σε παρά φύσει συνενώσεις που εξηγούνται όμως από το πάθος του ζωγράφου να σμίξει και να ταυτίσει με την αγριότητα του βασικού ενστίκτου, όπου ζώα, τέρατα και άνθρωποι συμβιώνουν σαν λογική αναγκαιότητα γένεσης, διαίωνισης και θανάτου.

Εν τέλει, ο εξπρεσιονιστικός τρόπος γραφής του Αθηναίου αποτελεί το μέσο για την ανακάλυψη των πιο απόκρυφων, ανομολόγητων ορμών μας.



6ά 128X72 cm



«Βάρκα... μετά τη δροχή» Λάδι σε χαρτί 110X100 cm



Ασπράκης ΠΑΝΣΕΛΗΝΟΣ
(1903 - 1984)

Όσα θυμάμαι για τον ποιητή ΑΣΗΜΑΚΗ ΠΑΝΣΕΛΗΝΟ

ΜΕ ΤΟΝ ΑΣΗΜΑΚΗ ΠΑΝΣΕΛΗΝΟ γνωρίστηκα προσωπικά, όταν μετά την αποφοίτησή μου από το Γυμνάσιο, ήρθα στην Αθήνα, όπου τελικά εγκατασταθήκαμε οικογενειακώς. Ήταν όπως θυμάμαι, αυτό το καλοκαίρι του '46, μια περίεργη και αντιφατική εποχή, εμείς δε αισιόδοξοι και ανυποψίαστοι για όσα μας περίμεναν.

Τον Ασημάκη Πανσέληνο τον γνώριζα ως τότε μόνο από κάποια ποιήματά του που απαγγέλαμε σε συνάξεις μας στη λέσχη μας, στον ΦΟΜ. Ένα τέτοιο ποίημα που μου άρεσε πολύ και το είχα μάθει απέξω ήταν και το

«Τριμελές Πλημμελειοδικεῖον»

Πάνω στην ξύλινη έδρα καθισμένοι,
μια γνώμη, μια ψυχή ευχαριστημένη,
τρεις ομοιόμορφοι, ήσυχοι ανθρωπάκοι
κι ο Εισαγγελέας με φαιριμπανξ μουστακάκι.

Ένας εργάτης κάθεται στον πάγκο.
Από έναν σπάγκο κρέμεται ο Χριστός
κι απ' τον Χριστό κρεμιέται (δίχως σπάγκο)
το καθεστώς.

— Εσύ 'σουν αρχηγός στην απεργία;
— Αυτό για μένα θα 'τανε τιμή
— Και τι σας φταίει το Κράτος κι η Θρησκεία;
— Βοηθάνε όσους μας κλέβουν το ψωμί.

Ο Πρόεδρος είναι μάνα στη δουλειά του.
Είν' αυστηρός στα ήθη και στους τρόπους,
κοιτάει το νόμο μες απ' τα γυαλιά του
και μέσα από το νόμο τους ανθρώπους.

— Δυο χρόνια φυλακή και δυο εξορία.
Και τον ακούει ο εργάτης καθιστός.
Κλαίει μια γριούλα με ήσυχη πικρία.
Μειδιά κάτω απ' τη σκόνη του ο Χριστός.

Πάνω στην ξύλινη έδρα καθισμένοι,
μια σκέψη, μια ψυχή αποστειωμένη,
δικάζουνε τον κλέφτη, τον αλήτη
κι απέ παίρνουν το τραμ και πάνε σπίτι.

Τρων' και μιλούν για τ' άδικο με πάθος,
διδάσκουν στα παιδιά τους ηθική,
βέβαιοι όλοι τους πως είναι κατά βάθος
πιο τίμιοι απ' όσους κλειούν στη φυλακή.

Οι γονιοί μου όμως τον Ασημάκη τον Πανσέληνο τον γνώριζαν από προπολεμικά και η γνωριμία τους αυτή εξελίχθηκε σε φιλία όταν εγκατασταθήκαμε στην Αθήνα. Στο θαυμάσιο βιβλίο του «Τότε που ζούσαμε» τους μνημονεύει ονομαστί, ιδίως τη μητέρα μου, ο δε πατέρας μου του έστειλε συχνά έμμετρα γράμματα, ενώ σε φιλικές συγκεντρώσεις και γλέντια μάς έλεγε πολλά ανέκδοτα σχετικά με τον φίλο του. Μερικά από αυτά τα ξαναδιάβασα στο βιβλίο του.

Όταν ήρθε στην Αθήνα για σπουδές, συνέχισε να δημοσιεύει σε διάφορα λογοτεχνικά περιοδικά ποιήματα και πεζά του, ενώ παράλληλα ανακατεύθηκε ζωηρά στο αριστερό φοιτητικό κίνημα. Κάποτε τον κάλεσαν «δι' υπόθεσίν του» στο Αστυνομικό Τμήμα της γειτονιάς του και εκεί ο διοικητής του είπε:

— Μάθαμε πως είσαι λογοτέχνης και κομμουνιστής.

— Κομμουνιστής μπορεί να είμαι, όχι όμως και λογοτέχνης.

απάντησε με παρηρησία αλλά και μετριοφροσύνη ο Ασημάκης, θεωρώντας πως τα γραφτά του δεν τον καταξίωναν ως λογοτέχνη. Ο άλλος όμως το πήρε αλλιώς

— Δηλαδή δεν ομολογείς πως είσαι λογοτέχνης;

— Μα, επειδή γράφω δε θα πει πως θεωρώ τον εαυτό μου λογοτέχνη.

— Το αρνείσαι δηλαδή;

— Μα, σας εξήγησα...

— Τι να σου πω, βρε παιδί μου. Φαίνεσαι από καλή οικογένεια και πας και γίνεσαι λογοτέχνης. Άντε να χαθείς από δω.

του λέει ο μπάτσος, απολύτως πεπεισμένος, πως για να το κρύβει, σημαίνει πως η ιδιότητα του λογοτέχνη ήταν πολύ πιο επιβαρυντική από του κομμουνιστή.

Την αντιπάθεια ή τουλάχιστον την καχυποψία των οργάνων Τάξεως προς τους λογοτέχνες, μαρτυρεί και μια περικοπή από την αναφορά του Σταθμού Χωροφυλακής Καισαριανής προς το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, για έναν επιφανή υπάλληλό του, που είχαν συλλάβει να περιφέρεται ασκόπως στο δάσος της Καισαριανής και τον θεωρήσανε ύποπτο, ποιος ξέρει γιατί...

«... Κατόπιν διακριτικής παρακολούθησής του υπό οργάνων μας, διεπιστώθη ότι συχνάζει εις το επί της οδού Ασκληπιοῦ καφενεῖον «ο Μαῦρος Γάτος» ἐνθα συχνάζουσι λογοτέχναι ποιηταὶ καὶ ἄλλα ὑποπτα στοιχεῖα...».

Κατὰ τὴ διάρκειά της φοίτησής του στο Πανεπιστήμιο ὁ Πανσέληνος συγκατοικούσε γιὰ λίγα χρόνια με τὸν συμπατριώτη καὶ φίλο του Κλεάνθη Παλαιολόγο, ποὺ φοιτοῦσε στὴν Ανωτάτη Σχολὴ Σωματικῆς Αγωγῆς. Συγκατοικούσε βέβαια εἶναι τρόπος τοῦ λέγειν γιὰτὶ ὁ Κλεάνθης, συνηθισμένος σὲ σπαρακτιτικὴ ἀγωγή, ξυπνοῦσε ἀπὸ τὶς ἑξὶ το πρωί, ἐπέστρεφε στὸ δωμάτιό τους στὶς οχτὼ το βράδυ καὶ κοιμόταν στὶς δέκα. Ὁ Ασημάκης ἀντίθετα, ξυπνοῦσε συνήθως κατὰ τὶς ἐννιά καὶ γύριζε νὰ κοιμηθεῖ μετὰ τὰ μεσάνυχτα. Ἐτοί ὁ καθένας ἐβλεπε τὸν συγκατοικό του κοιμώμενον!

Κάποτε ὁ Ασημάκης εἶχε κανονίσει με συμφοιτητὲς του μιὰ πενθήμερη ἐκδρομὴ στους Δελφοὺς. Πρὶν φύγει καρφίτωσε σὲ περίοπτο σημεῖο τοῦ δωματίου τοὺς σχετικὴ εἰδοποίησι γιὰ νὰ τὴ διαβάσει ὁ Κλεάνθης, ὅταν ἐπιστρέψει καὶ νὰ μὴν ἀνησυχῇ ἀπὸ τὴν πολυήμερη ἀπουσία του. Ἐλα ὅμως ποὺ τὸ χαρτί γιὰ ἀγνωστο λόγῳ (παρασυρμένο ἴσως ἀπὸ τὸν ἀνέμο) χάθηκε καὶ τὴν ἐπομένη ὁ Κλεάνθης διαπίστωσε πὺς ὁ συγκατοικός του δὲν εἶχε γυρίσει, ἔστω καὶ μεσάνυχτα. Ἡ ἀνησυχία του ἐγένε τρόμος ὅταν ὁ Ασημάκης ἐξακολούθησε νὰ μένει ἀφαντὸς καὶ τὶς ἐπόμενες δύο μέρες καὶ τελικὰ κατέφυγε στὴν αστυνομία, ἐνῶ παρὰ πλάγια δημοσίευσε μικρὴ ἀγγελία στὶς ἐφημερίδες. Καθὼς ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ ὁ φίλος του περνοῦσε περίοδο ἐρωτικῆς ἀπογοήτευσής, ὁ νους του Κλεάνθη πήγε στα χειρότερα. Οὔτε λίγο οὔτε πολὺ, φαντάστηκε πὺς ὁ Ασημάκης ...αὐτοκτόνησε. Τὴν υποψία του αὐτὴ τὴν ἐκμυστηρεύθηκε σὲ δημοσιογράφῳ, κοινὸ φίλο τους...

Κάποτε φυσικὰ ὁ Ασημάκης γύρισε, ολοζώντανος καὶ ἀνύποπτος γιὰ τὴν ταραχὴ ποὺ προκάλεσε. Ὁ φίλος δημοσιογράφος ἐγράψε τότε στὴν ἐφημερίδα του:

— «Επανορθώνοντες, διαψεύδομεν τὴν εἰδήσιν περὶ αὐτοκτονίας τοῦ νεαροῦ λογοτέχνη κ. Ασημάκη Πανσέληνου. Ἀλλὰ ἄνθρωπος με τόσο ρομαντικὸν ονοματεπώνυμο, ποὺ μας υπενθυμίζει τὸ ἀσήμι τῆς πανσελήνου, ἦταν πολὺ λογικὸ νὰ υποθέσουμε πὺς θὰ κατέφευγε σὲ ἀπονενομημένο διάβημα...»

Δημήτρης ΣΑΡΑΝΤΑΚΟΣ

”Αν...

”Αν ἦταν διόλου μπορετὸ ἀπ’ τὴν ἀρχή,

Τὸν κύκλο τῆς ζωῆς νὰ ξαναρχίσω,

Λάθη θὰ πάскиζα νὰ κάνω πὶό πολλὰ,

Πεῖρα, σοφία καὶ ἀντοχή ν’ ἀποκομίσω!

”Αν ξαναζοῦσα τὴ ζωὴ ἀπ’ τὴν ἀρχή,

Κορφές βουνῶν ἀπρόσιτες θὰ ἔθελα νὰ πατήσω!

Θ’ ἀποζητοῦσα, ὅσο γινόταν πὶό συχνά,

Τὸ μέλι ἀπ’ τὰ λουλούδια νὰ τρυγήσω

Καὶ στὰ γαλάζια τοῦ νησιοῦ μου τὰ νερά,

Τὸν ἥλιο, ὅπως βουτᾶ, νὰ τραγουδήσω!

”Αν ξαναγύριζα τὸ Χρόνο ἀπ’ τὴν ἀρχή,

”Ονειρα θὰ ἔστρωνα πολλὰ, τὸ ἕνα πίσω ἀπ’ τ’ ἄλλο

Νὰ μοῦ κρατᾶνε συντροφιά τίς νύχτες δίχως ἄστρα!

Θ’ ἀποζητοῦσα δύναμη καὶ γι’ ἄλλο πὶό μεγάλο:

Μέ μιᾶς τοῦ νοῦ τ’ ἀπόρθητα νὰ γκρέμιζα τὰ κάστρα,

Αὐτὰ ποὺ ἔμπόδιο στέκονται στὴ λεύτερη τὴ σκέψη

Κι ἀφήνουν προκατάληψη καὶ ρατσισμό νὰ τρέξει!

”Αν ἦταν διόλου δυνατό σάν μιὰν εὐχή,

Τὸν κύκλο τῆς ζωῆς νὰ ξαναζήσω,

Θὰ ἔθελα γι’ ἄλλη μιὰ φορὰ ὅς νὰ γνωρίσω

Κι ἐκεῖ, στὴν ἄκρη τοῦ γιαιλοῦ νὰ σοῦ ζητήσω,

Αὐτὸ ποὺ ζήσαμε νὰ γίνεῖ πάλι ἀρχή!

”Αγγέλως Κλ. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

Ο Αρθούρος Ρεμπώ



* ΠΑΣΧΑΛΗΣ Στρατής

Σ' ένα ψηλοτάβανο δωμάτιο παλιού διώροφου σπιτιού, κοντά στα Μαύρα Σίδερα, πίσω απ' το Γήπεδο της Μυτιλήνης, κάποιο καλοκαιριάτικο πρωινό στις αρχές του '70, καθώς το ιδιαίτερο μάθημα των Γαλλικών προχωρούσε, κι εγώ ανυπομονούσα να τελειώσει για να πάω για μπάνιο, παρατήρησα κατά τύχη, ανάμεσα στα χαρτιά του καθηγητή μου, που ήταν στοιβαγμένα εκεί δίπλα, ένα μικρό βιβλίο τσέπης στο χρώμα της σέπιας. Στο εξώφυλλο, η αχνή μορφή ενός εφήβου με ακατάστατη χαίτη και απλανή μάτια, κι από κάτω η λέξη: Rimbaud. Με παραξένησε αμέσως αυτό το αγγελικό διφορούμενο πρόσωπο μισοχαμένο μέσα στα όνειρα και την επίτηδες θολωμένη υφή των γραμμών και των χρωμάτων της τυπογραφικής αποτύπωσης, και με την πρώτη ευκαιρία ρώτησα τον καθηγητή μου: «Ποιος είναι αυτός;» «Ένας ποιητής, ο Ρεμπώ, αλλά η περίπτωσή του δεν είναι ακόμα για την ηλικία και για τις γνώσεις σου» ακούστηκε η απάντηση αυστηρή, ενώ τα χέρια του δασκάλου μου έχωσαν το στυλινό βιβλιαράκι ανάμεσα σε άλλους τόμους, βαρυστιμους, σε κάποιο σκονισμένο ράφι που το στόλιζε ένα μικρό εικόνισμα ρώσικης τεχνοτροπίας.

Αυτή η τόσο αποτρεπτική απάντηση, όμως, Αντί να ενεργήσει κατασταλτικά, πέτυχε το ακριβώς αντίθετο. Λίγους μήνες αργότερα, με έκανε να ψάχνω τα ποιήματά του στο βιβλιοπωλείο του Κάουφμαν, καθώς βρέθηκα στην Αθήνα, και ν' αρχίζει για μένα μια περιπέτεια ανάγνωσης που κράτησε χρόνια και χρόνια εωσότου κατορθώσω να μπω κάπως πιο βαθιά σε αυτή την δύσκολη ποίηση και να μεταφράσω το κορυφαίο έργο αυτού του παιδιού-ποιητή, τις Εκλάμψεις, που κυκλοφορεί τώρα από τις εκδόσεις Γαβριηλίδη, κι όπου στηρίχτηκε η φετεινή παράσταση Rainbow του Εθνικού Θεάτρου.

Ωστόσο, μέσα μου μένει πάντα ανεξίτηλη η σφραγίδα αυτής της πρώτης συνάντησης μαζί του, εδώ – στην πόλη με τα παραμυθένια σπίτια

και τους χλιδάτους κήπους, με τη νοσταλγική θάλασσα και τους γκριζογάλανους ελαιώνες – μια επαρχιακή πόλη αξιώσεων, ίσως αντίστοιχη με αυτήν όπου ο Ρεμπώ πέρασε τα παιδικά του χρόνια, την Σαρλεβίλ, κάπου κοντά στα βελγικά σύνορα, ασφυκτιώντας αλλά και ανακαλύπτοντας με απορημένο ρίγος την ποιητική του ιδιοφυΐα, πριν φύγει για το Παρίσι και βιώσει την φλογερή νεότητά του και γράψει μερικά από τα πιο παράξενα κείμενα που γράφτηκαν ποτέ, εγκαινιάζοντας τον μοντερνισμό και προφητεύοντας ολόκληρη την εποχή μας, και μετά «μονάσει» σαν έμπορος κάπου στην Αφρική, εωσότου τον βρει ο θάνατος, τόσο νέο και τόσο βασανισμένο.

Κίσως εκεί να οφείλεται που μερικές εικόνες Από τις Εκλάμψεις, φαντασμαγορικές και γεμάτες χρώμα, μου ανακαλούν περιέργως όποτε τις διαβάω την αίσθηση της λεσβιακής φύσης, όπως την έζησα, στα εφηβικά μου χρόνια. Μια φύση αρχέγονη και μυθική, όπως και η ποίηση αυτού του τρομερού παιδιού, γεμάτη παραισθήσεις και ένταση, με κλειστούς πύργους, ερημίες θυμαριού, βουναλάκια σκεπασμένα με σπαρτά, καλλωπιστικούς χυμούς, προβιές που αναρριγούν, ζώα να κουνουνίζουν στον αντίλαλο των κοιλάδων, αδυσώπητες λαμπηδόνες μες στην αστρώδη σιγή, μαγικά λουλούδια που μουρμουρίζουν και σύννεφα που πυκνώνουν, στα βάθη της ανατολής, πάνω από μια αιωνιότητα καυτών δακρύων...

Αν ο Ρεμπώ μίλησε πρώτος για την «απορρύθμιση των αισθήσεων» που οφείλει να επιτύχει όποιος θέλει να γίνει ποιητής ώστε να δει τον κόσμο με άλλα μάτια, η Λέσβος είναι το πλησιέστερο σε αυτή την απορρύθμιση φυσικό αντίστοιχο. Αφού σε τούτο το νησί λειτουργεί, όπως τόνισε ο Ελύτης, «ένας παράξενος μηχανισμός από αντισταθμίσματα», πράγμα «που σημαίνει ότι έχουν αρχίσει να μπαίνουν η μία μέσα στην άλλη και να επωμίζονται αμοιβαία τις ευθύνες τους οι αισθήσεις».

και η Μυτιλήνη



ΑΝΑΧΩΡΗΣΗ *

Είδα αρκετά. Τ' όραμα το συνάντησα σ' ό-
ποιο ουρανό κι αν πήγα.

Είχα αρκετά. Πολύβουες πόλεις, το βράδυ,
και τη μέρα, και πάντα.

Ξέρω αρκετά. Σταθμοί ζωής. - Α. Βουητά
και Οράματα!

Μες στην καινούργια αγάπη και μες στο νέο
ήχο αναχωρώ!

ARTHUR RIMBAUD
(1854 - 1891)

FAIRY *

(1)

Για την Ελένη συνωμότησαν οι καλλωπιστι-
κοί χυμοί μες στους παρθένους ίσκιους κι οι α-
δυσώπητες λαμπηδόνες μες στην αστρώδη σιγή.
Η θερμή του καλοκαιριού, μια εκμυστήρευση σ'
αμιλήτα πουλιά, κι η απαραίτητη ραθυμία μέσα
σ' ανεκτίμητη θάρκα με κρέπια σε κολπίσκους
πεθαμένων ερώτων κι αρωμάτων σθησμένων.

- Αφού ακούστηκαν για μια στιγμή να τρα-
γουδούν οι γυναίκες των ξυλοκόπων στο βουητό
του χειμαρρου κάτω απ' το ερείπιο των δρυμών,
τα ζώα να κουδουνίζουν στον αντιλαλο των κοι-
λάδων, κι οι κραυγές μες στις στέπες. -

Για τα παιδικά χρόνια της Ελένης ανατρίχια-
σαν οι προβιές κι οι σκιές - και των φτωχών το
στήθος, κι οι θρύλοι τ' ουρανού.

Και τα μάτια της κι ο χορός της ανώτερα κι
απ' τις πανάκριβες λάμπεις, κι απ' τις ψυχρές ε-
πιρροές, κι από την τέρψη του απαράμιλλου δια-
κόσμου και της ασύγκριτης ώρας.

ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ *

Από ένα χρυσό σκαλοπάτι - μέσα σε μετα-
ξωτά κορδόνια, σταχτιές γάζες, πράσινα βελού-
δα και κρυστάλλινους δίσκους που μαυρίζουνε
σαν τον μπρούντζο στον ήλιο - βλέπω το χελι-
δονόχορτο ν' ανθίζει πάνω σε τάπητα λεπτοურ-
γημένο μ' ασήμι, μάτια και ξέπλεκα μαλλιά.

Κέρματα κίτρινου χρυσού σπαρμένα στον α-
χάτη, κολόνες από μαόνι συγκρατώντας σμαρά-
γδινο τρούλο, δέσμες κατάλευκο ατλάζι και φί-
νες βέργες ρουμπινιών κυκλώνουνε το ρόδο του
νερού.

Θυμίζοντας θεό με πελώρια γαλανά μάτια
και κορμί από χιόνι, η θάλασσα κι ο ουρανός
μαγνητίζουν στους μαρμαρένιους εξώστες το
πλήθος από τα νέα και δυνατά τριαντάφυλλα.

Τρεις και μία θλίψεις εις μνήμην ΝΙΚΟΥ ΔΑΜΔΟΥΜΗ



ΝΙΚΟΣ ΔΑΜΔΟΥΜΗΣ
(1932 - 1988)

«... Ήθελισα νά παρηγορηθῶ ἀπό τῆς λύπης,
ἀλλ' ἡ καρδιά μου
εἶναι ἐκλελυμένη ἐντὸς μου...»
(Τερεμίας)

ΕΦΥΓΕΣ λοιπόν. Έσβησες ὅπως ἡ πυγολαμπίδα, με το χάραγμα τῆς αὐγῆς. Εξατμίστηκες, ὅπως ἡ δροσιά ἀπ' τα μπουμπούκια τῶν αγριοβυσινιῶν, με το ἀγγίγμα τῆς πρώτης ἡλιαχτίδας. Έγινες ἓνα με τὰ ἄστρα. Έφυγες. Καί, ἡ μικρή σου γωνιά, μένει τώρα ἔρημη, διοχετεύοντας ὅλες τῆς θλίψεις, σε μας, που δεν προλάβουμε να σου πούμε μὴτ' ἓνα ευχαριστῶ, για ὅσα γενναιόδωρα μας χάριζες.

ΚΑΙ ΤΩΡΑ, που τα πέταλα τῆς οδύνης, μετερχόμενα παμπάλαιες μεθόδους εξαπατήσεως θωπεύουν τὴν νηφάλιο πομπή, προσεταιριζόμενα τὴ μέθη τῶν κυμάτων, καὶ στο ἡλιοστάσιο τοῦ χρόνου μάντρες πελώριες υψώθηκαν, κιβωτοὶ σιωπηλές, φορτωμένες ἀπροσανατόλιστα περιστέρια, εμβατήρια πένθιμα ριζώθηκαν σε μυθικούς νάρθηκες, ὅλα ἐκεῖνα τὰ μισερὰ πράγματα που ἡ ἀπελπισμένη ἔλξη τῆς πασίχαρης ζωῆς ἐπιδεικτικὰ ἀγνοοῦσε, τηρώντας τῆς οδηγίες τοῦ θροῖσματος τῶν ἀστρῶν, καὶ δέκα πίκρες γεννήθηκαν μαζεύοντας ὅ,τι υπῆρξε ωραῖο, με μια πρωτοφανέρωτη βιαιότητα, τι μένει, ἀπ' τὴν περίφημη ἀγγελικὴ πραότητα, τὸ αναρριγητό που νιώθαμε στὴν ἀναμφίβολη πεμπτουσία παρουσία σου, τὴν πολυσύνθετη ευδαιμονία που στροβιλιζότανε στὸν ἱλιγγο τῆς εἰρηνικῆς ματιάς σου; Τούτῃ τὴν παραλλαγή, τῆς φθορᾶς καὶ τῆς ἀφθαρείας, πῶς θα τὴν ἀντιμετωπίσουμε;

Σ' ΑΝΤΑΜΩΣΑ προχτές στὸ δρόμο μου κι' ἀμέσως ὁ δρόμος μεταμορφώθηκε σε μια πλατιά, ἀπέραντη λεωφόρο, καρπερή ἀπὸ γαλήνη, πλουτισμένη με ἀνοιξη, γεμάτη ἀγάπη. Σαν ἀποκάλυψη τὰ ἀπλωμένα σου χέρια υψώθηκαν πραῦντικά, κομίζοντας τὴν εὐλογημένη ἡρεμία τῆς οὐράνιας σιωπῆς, ἐπὶ τῶν εγκαταλελειμμένων ἐπιγείων λέμβων. Ἡ ἀκτινοβόλος δεητικὴ ματιά σου ἐξουσίαζε τοὺς λογισμοὺς που ριγούσανα ευγνώμονα, σκεπτόμενοι ὅτι ἴσως δεν βρισκότανε μπροστά σ' ἓνα ὄνειρο, ἀλλὰ σε μια ἀπὴ πραγματικότητα. Καὶ ξαφνικά, πάλι βράδυ. Κρατήρες μουντοί. Πυρωμένα σαλπίσματα. Νηοπομπές πένθιμες. Σπαρταρά ἡ καρδιά στ' ἀκρογιάλι. Ρυτιδώνεται ἡ μνήμη. Πάσα πνοή, καταποντίζεται, στα βάραθρα τῆς ἀγωνίας. Σιγή· Θάνατος.

ΕΚΕΙ, ΟΠΟΥ ΕΙΣΑΙ, ὅ,τι ἀπαιτήσανε, τὸ βρήκανε. Μόνον ὁ θεσμός τῆς ζωῆς, δεν ὑπάρχει. Κι' εμεῖς. Με τὴν ἀκόλαστη ἐπιθυμία, να σε ξανάχαμε κοντά μας. ■

* Ὁ Κώστας Γ. Μίσσιος εἶναι ποιητής, συγγραφέας καὶ ἱστορικός τῆς Λεοφιακῆς Γραμματείας.

Μυτιληνιοί Ζωγράφοι σε καλοκαιρινή φωτός «παρουσία»

«...Η **ΚΑΙΤΗ ΜΕΣΣΗΝΕΖΗ** είναι ένας άνθρωπος διαισθαντικός και ευαίσθητος, με παρατηρητική οξυδέρκεια και αφαιρετικές ικανότητες.

Έχει φιλοτεχνήσει έργα με **ακουαρέλα** και με **λάδι**. Και οι δυο εκφραστικές δυνατότητες μέσα από τα συγκεκριμένα υλικά, προϋποθέτουν άριστη γνώση σχεδίου...»

(Αθηνά Σχινά,
Κριτικός και Ιστορικός Τέχνης)



Η **Καίτη Μεσσηνέζη** από 28 /7 έως 12 /8 2008 - ώρες 7-10 μ.μ., υπό την αιγίδα του Δήμου Θεομής, διοργανώνει Έκθεση ακουαρέλας με θέμα «Διαδρομές», στον Πύργο «Χρυσώ» (Αγ. Νικόλας), Πύργοι Θεομής.



Η **Μαριάνθη Πρίμου - Σούγιουλτζη**, από 23 /6 έως 2 /7 2008, με τη στήριξη της Λέσχης «Lions» Μυτιλήνης, διοργάνωσε ατομική έκθεση στο παραδοσιακό της σπίτι (Ε. Βοσπάνη 12 - Μυτιλήνη).

«...Η **ΜΑΡΙΑΝΘΗ ΠΡΙΜΟΥ - ΣΟΥΓΙΟΥΛΤΖΗ** είχε δασκάλους τους λέσβιους ζωγράφους **Στρατή Γαβαλά** και **Δημ. Παγίδα**. Σχέδιο έμαθε από τον αρχιτέκτονα **Φούσκα**. Στο **Σαν Φραγκίσκο**, πήρε μαθήματα κινεζικής τεχνικής (Chinese Brush), και άλλα μοντέρνα ζωγραφικής.

Ζωγραφίζει με το δικό της τρόπο προς τον **μπρεσιονισμό...**».

Ο Σύλλογος «**ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ**» στα 9 χρόνια παρουσίας της στα εικαστικά μας δρώμενα διοργανώνει την 27η έκθεση έργων τέχνης των μελών της στο ισόγειο του Επιμελητηρίου Λέσβου (Μυτιλήνη)
από 1 - 10 Αυγούστου 2008.

Εκθέτουν 23 καλλιτέχνες – μέλη της τις δημιουργίες τους, με θέμα «**Εν Κινήσει...**»

ΑΝΔΡΕΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, ΒΑΛΑΣΗ - ΣΚΑΛΒΟΥ ΕΦΗ, ΒΑΛΒΗ ΘΕΟΔΩΡΑ, ΒΑΜΒΟΥΡΕΛΛΗ ΑΝΘΟΥΛΑ, ΒΕΝΕΤΑΣ ΜΑΚΗΣ, ΓΕΡΟΣΤΑΘΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, ΓΕΩΡΓΑΝΗ - ΠΕΤΡΙΤΖΙΚΗ ΕΙΡΗΝΗ, ΔΙΑΜΑΝΤΙΔΟΥ ΛΙΤΣΑ, ΚΑΖΙΑΝΗ ΜΑΡΙΤΣΙΑ, ΚΑΡΑΔΟΥΚΑ ΣΟΦΙΑ, ΚΟΥΤΣΟΜΥΤΗ ΕΙΡΗΝΗ, ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΜΑΡΩ, ΚΥΠΡΙΩΤΟΥ ΕΙΡΗΝΗ, ΜΑΡΑΓΚΟΥ ΝΤΙΝΑ, ΜΑΡΑΓΚΟΥ ΦΩΦΗ, ΜΑΡΙΝΕΛΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, ΜΑΡΙΝΟΒΑ ΟΛΙΑ, ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ ΘΟΔΩΡΟΣ, ΠΑΠΑΠΑΝΤΟΥ - ΚΟΤΕΡΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, ΠΡΙΜΟΥ - ΣΟΥΓΙΟΥΛΤΖΗ ΜΑΡΙΑΝΘΟΥΛΑ, ΤΖΟΥΜΑ ΕΥΑ, ΤΣΕΙΤΟΥ ΣΟΦΙΑ, ΦΙΛΙΟΥ ΤΖΕΝΗ.

Εγκαίνια έκθεσης, Παρασκευή 1η Αυγούστου '08, ώρα 21.00 στο ισόγειο του Επιμελητηρίου (Προχυμαία).



«Θαλασσογραφία» της Ειρήνης Κυριώτου

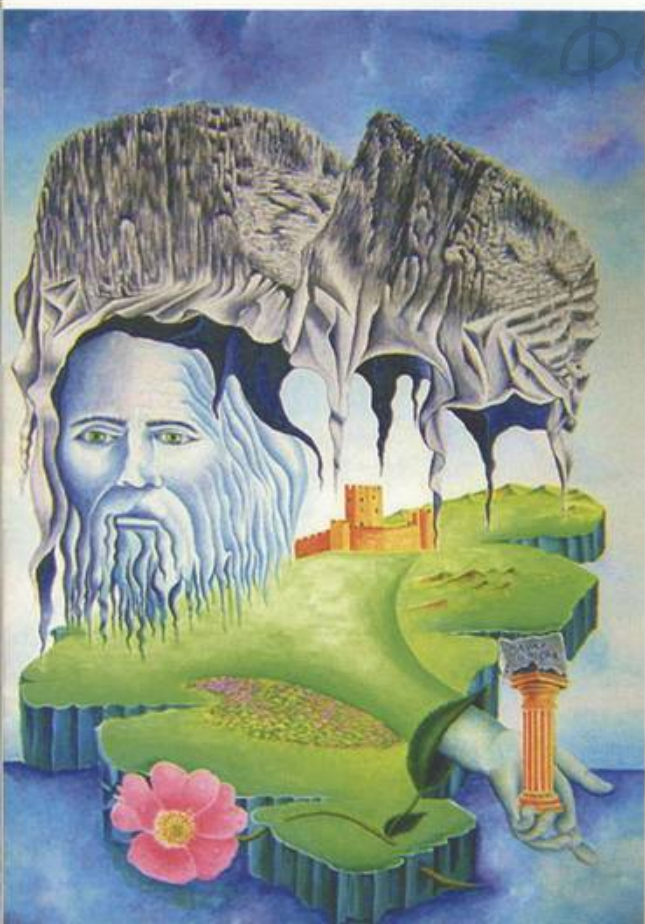
Εμίγη εν ήγουν

Θωμάς ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ

Ο Θωμάς Δεμερτζής
(Μυστεγνά Μυτιλήνης, 1945)
υπηρέτησε ως δάσκαλος
και Σχολικός Σύμβουλος
της Α/θμιας Εκπαίδευσης.
Έχει γράψει σειρά
διβλίων - Βοηθημάτων
για μαθητές του
Δημοτικού Σχολείου
και του Γυμνασίου
και είναι ερασιτέχνης
αυτοδίδακτος ζωγράφος.
Δημοσιογραφεί
σε τοπικές εφημερίδες
και περιοδικά της Πιερίας.
Ως ζωγράφος
και δημοσιογράφος
χρησιμοποιεί το
ψευδώνυμο Αίγειρος.
Το 2005 κυκλοφόρησε
από τις Εκδόσεις «ματι»
το εντυπωσιακό διβλίο του
«Castrum - από το μύθο
ως το 217 π.Χ.»

Εισαγωγικοί στίχοι μιας απόπειρας καταγραφής

Ελάτε τώρα εσείς εδώ, Μούσες, κόρες του Δία,
του πρώτου επιβήτορα, του ερωτιάρη κύρη,
που εννιά ολάκερες νυχτιές, νυχτιές άκρατου πόθου
ξόδεψε πάνω στα περικό βουνά για να σας σπείρει.
Ω Πιερίδες, κόρες εσείς σεμνής μιας Τιτανίδας
που Ταία η ευρύτερνος Ουρανὼ ευνηθείσα τέκε,
το Χάος σαν ηρέμησε και πρώτιστη η Ταία
πρόβαλε, η θεά με τους φαρδιούς τους κόρφους.
Μαζί μ' αυτήν κι ο Έρωτας ο χρήσιμος, ο μέγας,
εκ Χάος δε Έρεβός τε και μέλαινα η Νύχτα.
Κι η Νύξ η μαύρη, η θηλυκιά, φιλότητι μυγείσα
Έρέβει τέκε δυο παιδιά, Ημέρα και Αιθέρα.
Κι από κοντά η αρχική η Ταία η φαρδιοπλάτα
δυο γιους εγέννησε αρχικά λαμπρούς και φημισμένους
τον Ουρανὸ τον αψηλό που 'χει πολλά τα αστέρια,
τον Πόντο τον ατρύγετο που τη σφιχταγκαλιάζει.
Μα εκείνη επροτίμησε τον Ουρανὸ, κι εμίγη
και γέννησε Τιτάνες γιους και Τιτανίδες κόρες,
το βαθυδίνη Ωκεανὸ, τον Κείο και τον Κρίο
ψηλά τον Υπερίονα, στερνὸ τον Ιαπετό του
τις Τιτανίδες τις θεές, τη Θεία και τη Ρέα
τη Φοῖβη που 'χει τα χρυσά στεφάνια στο κεφάλι
και την ερατεινὴ Τηθύ με τη σεμνή τη Θέμι
τη Μνημοσύνη τελικά που με το Δία εμίγη,
το γιο του Κρόνου τ' άκαρδου και του αγκυλομήτη
που στερνοπαίδι γέννησε η καρπερή η Ταία.
Ελάτε τώρα εδώ κοντά Μούσαι Ολυμπιάδες
κι αρχίστε γύρα το χορό και το γλυκό τραγούδι,
η έμπνευση να γεννηθεί, καρδιά και νου ν' αγγίζει
κι η ιερή του ποιητή η τρέλα να μ' αρπάζει
ύμνους να πλέξω θεϊκούς, ρίμες να συνταϊριάξω



ΑΙΓΕΙΡΟΣ «...Μάκαρ' ὦ Πιερία...»

Τέμπερα 70X100 cm

Βάκχες - Ευριπίδης

φιλότητι

ΟΙ ΕΡΩΤΕΣ ΤΟΥ ΔΙΑ

και εκτενούς παρουσίασης των ερώτων του Διός

για να υμνήσω κατά πως μόνο στο Δία πρέπει
τις μίξεις και τους έρωτες, τα φλογερά τα πάθη,
του πρώτου των τα Ολύμπια τα δώματα έχόντων
του αρχιγένηθλου Διός, του Φήγα του Ολύμπου,
που εμίγη εν φιλότητι με θηλυκών το πλήθος.
Μ' αμέτρητες αθάνατες μα και θνητές γυναίκες,
λες και εκεί ψηλά, στου λάμποντος Όλυμπου
τις ράχες τις ολόφωτες **όθι** καθώς το λένε
θεών το έδος ασφαλές παντοτεινά υπάρχει,
εκεί που ούτ' η βροχή ούτ' ο χιονιάς ούτε τ' αγριοκαίρια
να πλησιάσουν δεν τολμούν μην τύχει και οχλήσουν
τους μάκαρες που τέρπονται θνητούς να διαφρεντεύουν
εκεί που αίθρη ανέφελος τα πάντα τα σκεπάζει
κι αίγλη λευκή αιώνια τις κορυφές τις λούζει,
εκεί ψηλά ο άνακτας, ο μέγας αστροθέτης, λες,
πως δουλειά του είχε μοναδική και παθιασμένο χούι
να ψάχνει με το μάτι του, τ' αστραφτερό το όμμα
στου ουρανού του απέραντου τις μέσες και τις άκρες,
στης γης τις θάλασσες σιμά και στις στεριές αλάργα,
ποια αθάνατη καλλίσφυρη και ποια θνητή ελικώπις
θα μπόραγε μαζί μ' αυτόν να μοιραστεί τον ύπνο
και σε κλινάρι ερωτικό τους πόθους του να σβήσει...

ΑΙΓΕΙΡΟΣ «...Νύξ εγένετο»
Τέμπερα 70X50 cm



Εκ Χάεος δ' Ερεβός τε
μέλαινα τε
Νύξ εγένοντο

Δυο λόγια για τον ποιητή

ΓΙΑΝΝΗ ΑΛΥΤΗ

— Γιαννακός Βόμβα —
(1937 - 1977)

Πρόλογος στην πρώτη έκδοση της Συλλογής του
«Ποιήματα», Εκδ. Καστανιώτης 1987
και στη Β' έκδοση, ολοκληρωμένη, εκδ. Σμίλη, 2007

Πριν ακόμη μας έρθουν οι εξαγγελίες των διεθνώς γνωστών σουρεαλιστών (Μπρετόν, Ελύαρ, Αραγκόν, Απολλιναίρ) ή και των δικών μας (Ελύτη, Εμπειρίκου), χωρίς καν να έχει γίνει λόγος για μανιφέστα και ορισμούς περί (...ψυχικών αυτοματισμών που εκφράζουν προφορικά, γραπτά ή με κάθε άλλο τρόπο τις πραγματικές παραστάσεις της ψυχής...), ο **Γιαννακός Βόμβα**, εξ «απαλότατης» ηλικίας, είχε την τάση να συνθέτει ποιήματα και να εικονογραφεί επιστολές και λευκώματα, ανάλογης ή έστω παραπλήσιας και, οπωσδήποτε, πρωτοποριακής γραφής και μορφής.

Δεν έχει σημασία που δεν σώθηκαν εκείνων των απώτατων καιρών γραπτές αποδείξεις ή δημοσιεύματα. Μας αρκούν οι αμέτρητες προφορικές αξιόπιστες μαρτυρίες.

Η πρώτη επίσημη έντυπη εμφάνιση του Γιαννακού Βόμβα εντοπίζεται τον Γενάρη του 1939 στον «Τρίβολο» της Μυτιλήνης, όπου με το ψευδώνυμο **Γιάννης Αλύτης** μας έδινε τακτικά να χαιρόμαστε ελεύθερης μορφής στίχους αλληγορικής γραφής, πότε ερμητικής και πότε περιπλανώμενης σε σύνορα άφραχτα, όπου σωζόταν ο απόηχος μιας ερωτικής διάθεσης, διανθισμένης με άγριες

καταιγίδες ή με ήμερες λυρικές ζωγραφιές. Μπορεί τα ποιήματα του **Γιαννακού Βόμβα** – όπως και όλα συνήθως τα σουρεαλιστικά – να είναι χωρίς συγκεκριμένη εικόνα, αλλά προδιαθέτουν ευνοϊκά, δημιουργώντας οπωσδήποτε ψυχική ευφορία, αφού μέσα στις σιβυλλικές φράσεις μπορείς να διακρίνεις το ερωτικό στίγμα του ποιητή στην θεορατη κορύφωσή του.

Γενικά υπάρχει πηγαία ποιητική διάθεση, ευρηματικότητα εκφράσεων σε ονειρικές περιδιαβάσεις κι ένας ατίθασος ενθουσιασμός, που έως τώρα, μετά από τόσα χρόνια, τον διατηρεί και τον μεταδίδει, έστω με διαφορετικό, φιλοπαίγμονα τρόπο, στη γραφή

του. Ειδικότερα, οι κατοπινές και μέχρι σήμερα εξελιγμένες και στυλιζαρισμένες πια επιδόσεις του Γιαννακού Βόμβα καθορίζονται σε άλλους τόνους και σ' άλλη μορφή, με ηθελημένη κακοποίηση λέξεων και εκφράσεων, όπου κυριαρχούν έντονα στοιχεία σεξουαλισμού, πριαπισμού και γενικά ζωηρές διακηρύξεις περί παντοδυναμίας του πόθου, έτσι που να προκαλούν το αβίαστο γέλιο του αναγνώστη...

Φθινόπωρο 1987



ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΛΥΤΗΣ

(Σκίσο Μίλη Παρασκευαΐδη)

Ὁχετός ἐν δράσῃ (*)

Ἡ ὁμίχλη τοῦ ἀτομικοῦ πόνου
Ἐξαφανίζει τοὺς θρόμβους τῶν δακρύων
Κι ἀπὸ τὸ τελευταῖο δέντρο

Οἱ ἀνοιγμένοι πόροι τῶν βράχων
Ἀναπνέουν φῶς

Διασχίζω τὴν ἄγρια φύση τοῦ ἑαυτοῦ μου

Τὰ βουνὰ κρέμονται στὸν ἀέρα
Καὶ τὸ φῶς χύνεται μέ στιλπνότητα σπαθιῶν

Μέσ' ἀπὸ τίς κενές γωνίες
Ποὺ σχηματίζουν οἱ κρεμαστοὶ κήποι
τῶν μαστῶν σου

Τὸ ἴδιο κάθε μέρα δέσιμο τοῦ λαιμοδέτη
Παρέχει τροφή στὴν ἀνία
Καὶ ναρκώνει τὸν ζωϊκὸ
Πρωτόγονο ἐγωϊσμό της Κοιλιᾶς μας

Τὸ Πρόβλημα δοίσκεται ἀκόμα
Ἀνάμεσα στὰ δύο του σαγόνια
Περιμένοντας τὴ λύση τοῦ γόρδιου δεσμοῦ
Ὑπάρχει μέσα μας μιά ἁρμονία
Καταπληκτικὴ σ' ἐναλλασσόμενο φωτισμό
κι ἐγχρωμὴ σιωπὴ

Ἕνα χειρόγραφο τοῦ Πλάτωνος
Ἀλέθεται στὰ δόντια ἐνὸς πεινασμένου ζώου

Ἡ ἀγοραπωλησία τῆς ἀνθρωπότητας
Συνεχίζεται διασχίζοντας
Τὴ μετάλλινη καταιγίδα τοῦ αἰῶνα

Ἄ, πὶο ἀκόμα ἀπὸ τὸ φράγμα τοῦ αἵματός
Ὡ Βακχίδα τοῦ θεοῦ ζόφου
Με φλογίζει ἡ φροντίδα τοῦ πόθου
Σὺ μόνο μαντεύεις τὴν ἀστραπή
Ποὺ ἀντιφλογίζει τὰ νούφαρα τῆς λίμνης.

Ἡ κεντρικὴ ἐπιθυμία - Καγιαρῶν ἢ Μογγόλων-
Ἀναλίσκεται στὴ θαλπωρὴ τῶν μαστῶν Σου
Τοὺς προκαλεῖ - θέλω νὰ πῶ -
Ὁ ἀναπαλμός της στρογγυλάδας τους

Αὐτὰ κανεῖς εὐκόλα τὰ εἰκάζει...

Γιάννης ΑΛΥΤΗΣ

Ὁ Ἡσίοδος καὶ ἡ Φύση

Ἀπουμακρυθήκαμι ἀπ' τὴν φύση
τοῖ αὐτὸ ἴν' πολὺν κακὸ
σίγουρ' νά'στι σὶ λίγου χρόνου
δέν θὰ μᾶς ἐδγ' ὅφτο σὶ καλὸ.

Μουνταρέψαμι τν' ὁμουρφ' τ'ἰ γῆ μας
ζοῦμι μέσα στοὺν σκουπιδ'
σιγά-σιγά χάνι' τ'ν οὐμουρφιά της
θ' ἀπουμεινὶ χουρὶς στουλιδ'.

Ἰγὼ πρόφταξα τ' Ἡσίουδου τὰ χρόνια
εἶδα τοῦ ἱνὶ νὰ ζιδγαρίζ'
τοῖ τοῦ βοδ', μὶ τὰ μιγάλα μάτια
στά ἀλώνια ν' ἀλουνίζ.

Εἶδα ἀραμπά' μὶ βόδγια
γάδαρου νὰ κβανῇ ἱληές
εἶδα μπγάδα μὶ μπγαδουκόφγου
μὶ μγαδόπανου τοῖ μὶ ἀχλιές'.

Εἶδα νὰ δγάζ' ἀκράτα' ροῦχα
π' μουσκουδουλοῦσαν μὶ σαπούν'⁴
τώρα πάν' φτά τὰ ὠραῖα
ἔχουμι πλυντήρια μὶ δικάνια τοῖ μὶ σκούν'.

Καμὰ πλιά δέν πλύν' τὰ ροῦχα
μέσα στ' σκάφ, μὶ ζιστό νιρό,
αὐτὸ πλέον καταργήθι
τώρα τοῖ πολὺν τσηρό.

Τὰ χουργιά ἕνα-ἕνα ἱομάζυν
τ'ς πόλεις προυτιμούμι οὐλί
στοῦ γκαζ' στηρίζουμι τὰ πάντα
τοῖ σ' αὐτὸ γίναμι δοῦλι.

Αὐτοὶ θὰ καταστρέψ'ν τὰ πάντα
τοῖ θὰ φουναῖζουμι μπιρ Ἀλλάχ⁵
τοῖ δέ θ' ἀργήσουμι νὰ ζοῦμι
μὶ τοῦ ἄχ τοῖ μὶ τοῦ δάχ.

Δηλητηριάσαμι τὰ πάντα
γῆ, θάλασσα, οὐρανο
τοῖ ἄτοι μᾶς τσ' ἀπ' ἄτοι μᾶς
βαδίζουμι γιὰ τούν κρημνὸ.

Βάντι φρένου στ' κατηφόρα
καλὴ'ν ἡ εὐκουλὶ ἡ ζουή
ὁμους πρέπ' νὰ δγιαλούγιστούμι
ποὺς μπρουστά'ν ἡ καταστρουφή.

Ἐχου μιά ἱμκρὴ ἱλπίδα
π'ς τ' ἀθρονπίσου τοῦ μυαλοῦ
ποὺς κατὶ αὐτὸ θὰ καταφέρει
γιὰ τῆς γῆς μας τοῦ καλὸ.

Ἰγὼ π'στέβγου ποὺς Ἰ'Θγιός μας
δέν θέλῃ νὰ μᾶς καταστρέψ'
γιατὶ τότε πγιοὶ θὰ τούν προυνοῦν'
τοῖ μαζὶ μας τσ' αὐτὸς θὰ ρεψ'...

Γέρα - Λέσβου '08

Στέλιος ΕΥΑΓΓΕΛΙΝΟΣ

(*) Κρατεῖται ἡ «ἠθελημένη γραφή» τοῦ ποιητῆ.

Γλωσσάρι:

1. το κάρο, 2. η στάχτη, 3. καθαρά,
4. πετρέλαιο, 5. ένας είναι ο Αλλάχ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Του Αη-Γιαννιού

«Ανοίξατε τον Κλήδονα / με τ' Άη Γιαννιού τη χάρη
τη μοίρα και το ριζικό / η κάθε μια να πάρει»

Διαχρονικές και αναλλοίωτες μέσα στο διάβα των αιώνων έμειναν οι διάφορες εκδηλώσεις του λαού μας, γιορτές, πανηγύρια, ήθη και έθιμα, τρανή απόδειξη για την ακατάλυτη συνέχεια της φυλής μας. Και η ανάγκη αυτών των εκδηλώσεων γινόταν πιο επιτακτική, όσο ο άνθρωπος πιεζόταν από τα άλυτα προβλήματα της ζωής του και ένοιωθε την ανάγκη για φυγή από την άχαρη και πεζή πραγματικότητα. Το γνωστό γνωμικό «βίος ανεόρταστος, μακρά οδός απανδόχευτος» ίσως επισφραγίζει τη μεγάλη αυτή αλήθεια.

Μία από τις πιο χαρακτηριστικές αυτές γιορτές, η πιο ειδωλολατρική, που συνεχίστηκε και από τους Χριστιανούς, είναι η γιορτή του «Αη-Γιαννιού του Κλήδονα», που οι ρίζες του σαν έθιμο απλώνονται στην ομηρική εποχή.

Στις 24 Ιουνίου, τόσο στην Ανατολική όσο και στη Δυτική Εκκλησία, γιορτάζεται η μνήμη των γενεθλίων του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου.

Τότε, ως γνωστόν, παρατηρούνται οι θερινές τροπές του Ήλιου, που συμπίπτουν σχεδόν με το θερινό ηλιοστάσιο. Γι' αυτό και τον Ιούνιο, εκτός από τα άλλα ονόματα, τον ονομάζουν και «*Ηλιτρουιά*», παραφθορά της λέξης Ηλιοτρόπιο.

Ο λαός μας συνδυάζει τη γιορτή του Αγίου με τις αστρο-

νομικές τροπές του ήλιου (στις 21 Ιουνίου) και πιστεύει, ότι αυτές τις μέρες συντελούνται φαινόμενα *παγανισμού* και *μαντικής* και ότι ο Ιούνιος με τις τροπές του κάνει τις μέρες ερωτικές, μαγικές, αισθαντικές.

Σε πολλές περιοχές της πατρίδας μας όποια μέρα πέσει τ' Αη - Γιαννιού τη «*φυλάνε*» όλο το καλοκαίρι, δεν αρχίζουν δουλειές, δεν συμπεθεριάζουν. Στη Γέρα, οι νοικοκυρές τις ημέρες αυτές αρνούνται να κάνουν το «*σνουπαρό*» στον Κάμπο, γιατί φοβούνται ότι κάτι κακό θα τους συμβεί.

Η κυριότερη λαϊκή γιορτή, στις 24 Ιουνίου, είναι ο *Κλήδονας*, που τον συναντούμε σχεδόν σε όλο τον ελλαδικό χώρο. Ο Κλήδονας είναι ένα λαϊκό μαντείο με ονειρομαντεία, υδατομαντεία, προλήψεις, φόβους, προσδοκίες, απόκρυφο ερωτισμό, χυδαιολογία και ξεφάντωμα. Η εθιμοτυπία του είναι αυστηρή, με διάχυτο τον σκαπτικό του χαρακτήρα. Το παρακάτω τετράστιχο το άκουσα κρυφά από τη συχωρεμένη τη μάνα μου, όταν έκαναν Κλήδονα με τις άλλες γειτόνισσες, πεθαμένες πιά όλες τους

«Φάναρον τζιμπλουφάναρον

Με πιον αγέρα κνέσι
δίχους να σ' αγαπά κανείς
λιέσι τσι του καφτσιέσι»

Ο Θρησκευτικός χαρακτήρας της γιορτής - εθίμου αποδει-

κνύεται από πολλές πηγές. Από τη Βίβλο πληροφορούμαστε, ότι οι Χαναναίοι άναβαν φωτιές προς τιμήν του Θεού Βάαλ και πηδούσαν πάνω από αυτές.

Ο Ευαγγελιστής Λουκάς (Λουκά κεφ. Α', 8-20) μας αναφέρει ότι έξι μήνες πριν από τον «Ευαγγελισμό», ο Ζαχαρίας πληροφορείται ότι η Ελισάβετ θα γεννούσε τον Ιωάννη. Γι' αυτό, έξι μήνες ακριβώς, πριν από τα Χριστούγεννα, γιορτάζεται η γέννηση του Ιωάννη.

Αυτό λοιπόν το γεγονός του απρόσμενου τοκετού, η παραδόση αναφέρει, ότι οι Ιουδαίοι το έμαθαν ανάβοντας φωτιές από τόπο σε τόπο και έτσι έφθασε μέχρι τις μέρες μας το έθιμο την παραμονή του Αη-Γιαννιού ν' ανάβουμε κι' εμείς φωτιές τα «*Κάψαλα*».

Αλλά, και οι Ρωμαίοι, όπως μας πληροφορεί ο Οβίδιος, πηδούσαν πάνω από τις φωτιές κρατώντας κατοικίδια ζώα για να τα προφυλάξουν από διάφορες αρρώστιες.

Οι «*φωτιές*» του Αη - Γιάννη οπωσδήποτε ενισχύουν πυρολατρικά το ζωογόνο ηλιακό φως, συγχρόνως όμως λειτουργούν και μεταφυσικά ως *Καθαρητήριο*, καθώς αποτελούν ευκαιρία για κάψιμο κάθε παλιού και μολυσμένου, ώστε να έρθουν τα καθαρά και υγιή, πράγμα που μας θυμίζει το αρχαίο: «*Έφυγον κακόν, εύρον άμεινον*».

Στις μέρες μας, την παραμο-

του Κλήδονα (*)

νή του Κλήδονα, στις πολυσύχναστες γειτονιές και στους δρόμους, οι νέοι θα ανάψουν τις φωτιές, τα Κάψαλα με πρώτο προσάναμα το μαγιάτικο στεφάνι, «τον Μάη». Τότε, αγόρια και κορίτσια, μέσα στο σούρουπο, πηδούν πάνω από τις μεγάλες φωτιές, πάντοτε προς την ίδια κατεύθυνση, ξεφωνίζοντας μυστικά πάθη και επιθυμίες. Το ίδιο κάνουν και οι μεγαλύτεροι. Πηδώντας κρατούν μια πέτρα πάνω από το κεφάλι τους και εύχονται:

«Σίδερο η μέση μου»,
απαραίτητη προϋπόθεση για τις
αγροτικές ασχολίες.

«Πέτρα το κεφάλι μου»
δηλαδή να έχουν υγεία και καλή διά-
θεση.

«Άγιε μου Γιάννη,
το κεφάλι μου να γιάνει».

Το βράδυ εκείνης της ημέρας, οι κοπέλες θα πάνε να πάρουνε το **αμί-
λητο νερό** από τη βρύση του χωριού ή
θαλασσινό από σαράντα κύματα, αν-
ζουν σε νησί. Το νερό αυτό με θρη-
σκευτική σιωπή και ευλάβεια θα το
φέρουν και θα το ρίξουν μέσα σε μια
μεταλλική ή πήλινη γραγούδα (τσου-
κάλι), και μετά ο καθένας θα ρίξει
μέσα ένα μικροαντικείμενο μικρής
αξίας, ένα σκουλαρίκι, ένα δαχτυλι-
δάκι, μία χάντρα, μια αλυσίδα, ένα
χτενάκι. Μετά θα σκεπάσουν τον
Κλήδονα, για να τον «**κλειδώσουν**»
(παρετυμολογία της λέξης) με ένα
κόκκινο πανί, και θα τον αφήσουν
στον ξάστερο ουρανό.

Την ίδια μέρα, τα λευτέρα κορί-
τσια θα προσπαθήσουν να μαντέ-
ψουν τον μελλοντικό τους άνδρα.
Παίρνουν 3 φύλλα σκυιάς, τα ραντί-
ζουν με αμίλητο νερό και τα ονοματί-
ζουν. Όποιο φύλλο μένει δροσερό,
θα παντρευτούν αυτόν που το όνομά
του το είχε δώσει στο φύλλο. (Την

πληροφορία αυτή μας την έδωσε η
συνωρεμένη Ανδριάννα Μπάβα, από
το Κοχύλιον Άνδρου).

Άλλού πάλι, τα κορίτσια θα
ξεγυμνώσουν με αδαμιά ή τέλος
πάντων με ...ενιαία (!) περιβολή, και
κάτω από την μυστικοπάθεια και την
υποβλητική ατμόσφαιρα κεριών, κρα-
τώντας έναν καθρέφτη μέσα από τον
οποίο θα περάσουν αμέτρητες σκιές,
θα προσπαθήσουν ανάμεσα σ' αυτές
να μαντέψουν ποιος θα είναι ο
άντρας των ονείρων τους.

Το απόγευμα, στις 24 Ιουνίου, ο
Κλήδονας, με απόκρυφη ιεροτελεστι-
κή διάθεση, μεταφέρεται στην πλα-
τεία του χωριού ή στη γειτονιά που
είναι συγκεντρωμένοι όλοι οι χωρια-
νοί ή οι γείτονες, και η γιορτή αρχίζει.

Ένα μικρό κορίτσι, με ζωντανούς
τους δύο γονείς του, θα τραβήξει από
το νερό της γραγούδας ένα από τα
μικροαντικείμενα που είχαν ρίξει
αποβραδís. Συγχρόνως, το πιο πειρα-
χτήρι ή ο πιο βωμολόχος θα πει
«ρίμα» για όποιον θα τραβήξει το
«φετίχ» του από το νερό, η «μικρή
Πυθία». Και το γλέντι συνεχίζεται με
γέλια, χάχανα, αστεϊσμούς, προφη-
τείες, μαντείες, χωρίς να παρεξηγεί-
ται κανείς, εστω κι αν οι στίχοι καν-
τηρίαζαν κάποιο του ελάττωμα,
παραξενιά ή ιδιοτροπία του, όπως το
παρακάτω:

Καρσί μ' ήρτις κι έκαισις
απάνου στην πιζούλα
τσι κρέμασες τ'ν αχείλα σου
σαν χταπουδιού κουκούλα.

Η μαντική τελετή με την «προφη-
τική σημασία» και τους «ερωτικούς
χρησμούς» κρατούσε μέχρι το βράδυ.
Όταν πια βρισκόταν στο αποκορύ-
φμά της, έπαιρναν θάρρος και οι
σεμνότερες νοικοκυράδες, που χρό-
νια δέχονταν την ανδρική καταπίεση,
χωρίς να μπορούν να αντιδράσουν.

Τώρα με την ευκαιρία του Κλήδονα,
έβγαζαν το άχτι τους με τις ξεδιά-
ντροπες ρίμες που ξεστομούσαν, και
ίσως ενδόμυχα να περίμεναν τη
λύτρωση μέσα από αυτές τις αποκρυ-
φιστικές, παγανιστικές λειτουργίες,
θυμίζοντας λίγο τον «Τσιριτόκωστα»
του «**Ζητιάνου**» (διήγημα του Ανδρέα
Καρκαβίτσα), ικανές να δώσουν έναν
ευχάριστο τόνο στο άγχος της μίσης
καθημερινής πραγματικότητας.

Σε άλλα μέρη (όπως στην Άνδρο)
τοποθετούν σ' ένα ομορφοστολισμένο
πανέρι ένα μπουκετάκι λουλούδια
μαζί με ένα φρούτο και ένα στιχούρ-
γημα για κάθε νέο ή νέα. Ύστερα, με
συνοδεία μουσικής και με τον Κλήδο-
να θα φύγουν από το σπίτι που τα
ετοίμασαν, θα πάνε στην πλατεία, θα
τον ανοίξουν και θα αρχίσει η γιορτή.

Όπως γράψαμε, ο **Κλήδονας** εί-
ναι γιορτή που συναντάται στην ομη-
ρική εποχή. Ο περιπούδαστος **Μι-
χαήλ Ψελλός** δίνει μια παράξενη
ερμηνεία για αυτά τα έθιμα. Πιστεύει
ότι η «Κληδών» είναι η **πρόσκληση**
των πονηρών δαιμόνων. Με τις
φωτιές δε που άναβαν τους δέσμευαν
και τους συκρατούσαν, ώστε να μην
μπορέσουν να βγουν έξω στον κόσμο
και προξενήσουν κακό.

Τέλος, δεν πρέπει να ξεχνούμε
ότι οι μεγάλες αυτές εθιμικές γιορτές
δεν άφησαν ανεπηρέαστη την Τέχνη.
Εκτός από τους λαογράφους, πάρα
πολλοί ζωγράφοι, ποιητές, λογοτέ-
χνες επηρεάστηκαν απ' αυτές. Τρανό
παράδειγμα ο νομπελίστας μας ποιη-
τής **Γ. Σεφέρης**, που στο ποίημα του
«Οι φωτιές του Αη - Γιάννη», βιώνει
τις παιδικές, λαογραφικές του παρα-
στάσεις και τις συνδέει με τις κατοπι-
νές ωριμότερες σκέψεις του.

(*) *Ετυμολογικά η λέξη παράγεται από το ρήμα κλέω = λέγω για κάποιον κάτι.
Για τους αρχαίους υπήρχε η Κληδών.*

Πολιτιστικές Εκδηλώσεις ΦΟΜ

έτους 2007

ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ - ΘΕΑΤΡΟΥ ΦΟΜ (*)

- 27/01 Σύλλογος «Επάνω Σκάλα», Μυτιλήνης, Πρωτοχρονιάτικη εκδήλωση.
- 03/02 Σύλλογος Εκπαιδευτικών Α/θμιας Εκ/σης Λέσβου «Μίλτος Κουντουράς». Διάλεξη από τον Ομ. Καθ. Παν/μίου κ. Παναγιώτη Ξωχέλλη. «Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη σύγχρονη κοινωνία».
- 09/02 Σύλλογος «Συνύπαρξη και Επικοινωνία στο Αιγαίο». Παρουσίαση του βιβλίου Αλβανού Λογοτέχνη – δημοσ. Γκασμέντ Καπλάνι, με τίτλο «Μικρό ημερολόγιο συνόρων». Το βιβλίο παρουσίασε ο Επικ. Καθ. Παν. Αιγαίου κ. Μιχάλης Ψημίτης. Η εκδήλωση έκλεισε με μουσικό πρόγραμμα από την Ζεφ Ντοντάϊ.
- (*) 22-25/02 Στο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ, η Θεατρική Ομάδα του ΦΟΜ γιορτάζοντας τα 30χρονα του Ομίλου, παρουσίασε σε 4 παραστάσεις το έργο του Ι. Καμπανέλλη «Οδυσσέα γύρισε σπίτι», (Σκηνοθεσία Ανδρέα Σεφτελή). Με τη στήριξη της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λέσβου.
- 12-13/03 «Θεατρικές παρουσιάσεις» των 13ων Πανελληνίων Μαθηματικών Καλλιτεχνικών Αγώνων Θεάτρου κ.λ.π. Παρουσιάστηκαν δύο παραστάσεις α) 12/3/07 από το 4ο Λύκειο Μυτιλήνης, το έργο Ε. Τριβιζά «Φρουτοπία» και β) 13/3/07, από το Πυθαγόρειο Γενικό Λύκειο Σάμου, το έργο του Σβαρτς, «Ο Δράκος».
- 23/03 Ο ΦΟΜ, με τις «Εκδόσεις ΠΑΤΑΚΗ», στο πλαίσιο εορτασμού «30 ΧΡΟΝΙΑ ΦΟΜ», παρουσίασαν τη Συλλογή Διηγημάτων, με τίτλο «Φεγγαράδα στο δέρμα» της Ασημένιας Σαράφη.
- 26/03 Το ΜΟΥΣΙΚΟ ΝΕΑΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ του ΦΟΜ, γιορτάζοντας τα 30 ΧΡΟΝΙΑ του, διοργάνωσε Μουσική Βραδιά: Β' Κύκλος Κλασικής Μουσικής, υπό τη Διεύθυνση της Αγγελικής Ντανιλέσκα (στο πιάνο η Σοφία Ανδρίτσου, και φλάουτο η Βάσω Λαμπράκη). Η εκδήλωση πλαισίωσε τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Θεάτρου (27/3).
- 14/04 Στο πλαίσιο εορτασμού των 30 χρόνων ΦΟΜ με τη συνδιοργάνωση της OPERA LESVOS της Ιωάννας Σφήκα - Καρβελά και τη σύμπραξη του «Μουσικού Νεανικού Τμήματος του ΦΟΜ», πραγματοποιείται Λυρική Μουσική Βραδιά GALA ΟΠΕΡΑΣ.
- 15/04 Πραγματοποιείται η εκλογοαπολογιστική Γ.Σ. των μελών της Ένωσης Ξενοδόχων Λέσβου.
- 19-23/05 Στο ΘΕΑΤΡΟ του ΦΟΜ η Θεατρική Ομάδα δίνει 5 παραστάσεις με το έργο του Χάρολντ Πίντερ «ΠΑΡΤΙ ΓΕΝΕΘΛΙΩΝ», Σκηνοθεσία Ανδρέας Σεφτελής.
- 29/06 Με τη χορηγία του ΦΟΜ, στο πλαίσιο εορτασμού 30 χρόνια ΦΟΜ, κυκλοφορεί και διανέμεται δωρεάν, τρίπτυχο έντυπο με κείμενο του λογοτέχνη Αριστείδη Καλάργαλη, ζωγραφική του Στρατή Αθηναίου και με τίτλο «Ωρες Καλοκαιριού».
- 05/07 Πραγματοποιείται η ετήσια τακτική Γενική Συνέλευση των Μελών του ΦΟΜ.
- 16/07 Επαναλειτούργει η ΣΧΟΛΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΦΟΜ, με δωρεάν «Θερινά Μαθήματα Ζωγραφικής». Διδάσκει ο ζωγράφος Gregoris Andrioutsas.
- 17/07 Στο πλαίσιο Εορτασμού «30 ΧΡΟΝΙΑ ΦΟΜ» το Δ.Σ., δια του Προέδρου και της Γενικής Γραμματέως του, παραθέτει ΕΠΙΣΗΜΟ ΔΕΙΠΝΟ σε τοπικές Αρχές.
- 28/08 Επίσης, κυκλοφορεί το 1^ο τεύχος του Λογοτεχνικού Περιοδικού του ΦΟΜ, με τον τίτλο «α σελάννα» - Μυτιληναίων Λόγος, Τέχνες, Πολιτισμός, κάθε δεύτερη πανσέληνο. Εκδότης - Διευθυντής ο Περικλής Μαυρογιάννης - Πρόεδρος του ΦΟΜ. Ιδιοκτησία το Πολιτιστικό Κέντρο Μυτιλήνης ΦΟΜ «Ο Θεόφιλος». Διανέμεται δωρεάν.

Η ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΦΟΜ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ
ΤΟΥ ΙΑΚ. ΚΑΜΠΑΝΕΛΛΗ

ΟΔΥΣΣΕΑ ΓΥΡΙΣΕ ΣΠΙΤΙ

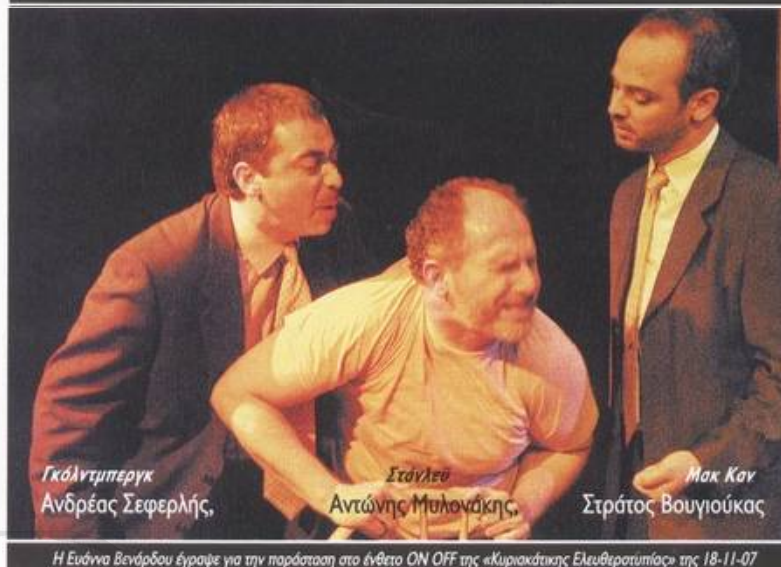
ΣΑΒ. 24, ΚΥΡ. 25, & ΔΕΥΤ. 26 ΦΕΒΡ. 2007

στις 9 μ.μ. στο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ



ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ **Πάρτι γενεθλίων**

- 07/09 Το «**ΜΟΥΣΙΚΟ ΤΜΗΜΑ**» του ΦΟΜ διοργανώνει στο Θέατρό του «**Βραδιά Εκδήλωσης - Διδασκαλίας Masterclass στον Jazz Αυτοσχεδιασμό**», για τραγουδιστές, μουσικούς και οποιονδήποτε ενδιαφέρεται να δημιουργεί με τη Μουσική. Διδασκαλία - Παρουσίαση **Βρεταννίδες μουσικοί - ερμηνευτές Jan Ponsford και Frances Knight.**
- 19/09 Επαναλειτούργει η **ΣΧΟΛΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ** του ΦΟΜ. Μαθήματα για Μικρούς και Μεγάλους. Διδάσκει για τη νέα περίοδο 2007- 08 ο **ζωγράφος γλύπτης Grigoris Andrioutsas**, σε αίθουσα του ΦΟΜ.
- 04-10/10 ★ Η **Θεατρική Ομάδα του ΦΟΜ** ταξιδεύει στη **Σύρο**, για να συμμετάσχει με τη θεατρική της παράσταση «**ΠΑΡΤΙ ΓΕΝΕΘΛΙΩΝ**» του **Χ. Πίντερ**, σε σκηνοθεσία **Ανδρέα Σεφτελή**, (9-10-07), στο Θέατρο «**Απόλλων**», στην «**20η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ**» των Ερασιτεχνικών Θιάσων Αιγαίου, που διοργανώνει η Ομοσπονδία Ερασιτεχνικού Θεάτρου Αιγαίου (ΟΕΘΑ) και το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας- Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής.
- ★ Κατά την **Επίσημη Βραδιά** (06-10-07) της έναρξης της εν λόγω «**Συνάντησης**», τιμήθηκαν με «**Αναμνηστική Πλακέτα**», για τη προσφορά τους στο Ερασιτεχνικό Θέατρο» προσωπικότητες της πολιτικής, του θεάτρου, των Γραμμάτων και Τεχνών, μεταξύ των οποίων και ο Πρόεδρος του ΦΟΜ **Περικλής Μαυρογιάννης**, ο οποίος ως γνωστόν υπήρξε ο Εμπνευστής - Συνιδρυτής, και επί εξαιτία, Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Ερασιτεχνικού Θεάτρου Αιγαίου (ΟΕΘΑ).
- 22/10 Η «**Κίνηση Πολτών Συνύπαρξη και Επικοινωνία στο Αιγαίο**» και το «**Τμήμα Πολιτιστικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου**» παρουσιάζουν στο ΦΟΜ την **Κυπριακή κινηματογραφική ταινία «ΑΚΑΜΑΣ»**, σε σενάριο και σκηνοθεσία του **Πανίκου Χρυσάνθου**. (Παρέστη και την προλόγησε).
- 26/10 Ο ΦΟΜ κυκλοφορεί το 2^ο τεύχος του **Λογοτεχνικού του Περιοδικού «α σελάννα»**.
- 27/10 Πραγματοποιείται η παρουσίαση του βιβλίου «**Η καρποφορία μιας προσπάθειας**» του **Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Αλέξανδρου Κοντού**, παραστάνας στην εκδήλωση. Ομιλητές **Νίκος Μπιρλικάκης**, μέλος Δ.Σ. της ΠΑΣΕΓΕΣ, **Νίκος Μάργαρης**, καθηγ. Παν/μίου Αιγαίου, **Στρατής Λιαρέλλης**, δημοσιογράφος. Διοργάνωση Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λέσβου.
- 30/10 **Συνάντηση Εργασίας - Συζήτησης και στήριξης Βουλευτή Ευαγγ. Βενιζέλου**, από μέλη τοπικού ΠΑΣΟΚ.
- 04/10 **Studio Θεάτρου ΦΟΜ. Έναρξη Μαθημάτων** (νέας περιόδου 2007 - 08) υποκριτικής, ψυχοσωματικής έκφρασης, ορθοφωνίας, από το σκηνοθέτη **Ανδρέα Σεφτελή**. (Φοίτηση Δωρεάν).
- 15/11 Από τη **ΚΟΕ (ΣΥΡΙΖΑ)** διοργανώνεται **Επετειακή Ομιλία της «Οκτωβριανής Επανάστασης»**.
- 16/11 Από τον «**Συνασπισμό**» διοργανώνεται **Ομιλία για την «Επέτειο του Πολυτεχνείου»**.
- 23-28/11 Στο **ΘΕΑΤΡΟ** του ΦΟΜ. Σειρά παραστάσεων του έργου **Χ. Πίντερ «ΠΑΡΤΙ ΓΕΝΕΘΛΙΩΝ»**, από τη **Θεατρική Ομάδα του ΦΟΜ**, σε σκηνοθεσία **Ανδρέα Σεφτελή**.
- 06/12 Από την **Μ. Σ. ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.**, εκδήλωση, στον ΦΟΜ, συμβολικής παράδοσης της δωρεάς **ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού** προς τους **Διοικητές των Νοσοκομείων Λέσβου και Λήμνου**.
- 19/12 Από τον «**Παιδικό Σταθμό - Νηπιαγωγείο ΜΗΤΕΡΑ**» πραγματοποιείται «**Χριστουγεννιάτικη Γιορτή**».
- 20-21/12 Η **Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λέσβου**, ο **Σύλλογος Επώνυμης Σκάλας Μυτιλήνης** και ο **ΦΟΜ** συνδιοργανώνουν, στην αίθουσα του, την **προβολή των κινηματογραφικών ταινιών, μικρού μήκους, του ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΔΡΑΜΑΣ 2007**.
- 23 /12 Το **Οδείο Μυτιλήνης «Νίκος Σκαλκώτας»**, (Δ/ση Γιώργος Παζαίτης) διοργανώνει **Μουσική Βραδιά των Παιδικών Τμημάτων του**.
- 24/12 Ο ΦΟΜ κυκλοφορεί το 3^ο τεύχος του **Λογοτεχνικού του Περιοδικού «α σελάννα»**.



Γκόλντμπεργκ

Ανδρέας Σεφτελής,

Στάνλεϋ

Αντώνης Μυλωνάκης,

Μακ Καν

Στράτος Βουγιούκας

Η **Ευάννα Βενέδου** έγραψε για την παράσταση στο ένθετο **ON OFF** της «**Κυριακάτικης Ελευθεροτυπίας**» της 18-11-07

Περικλής ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ
Πρόεδρος ΦΟΜ

Χάρολντ Πίντερ | **Πάρτι γενεθλίων**



30 ΧΡΟΝΙΑ ΦΟΜ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ «Ο Θεόφιλος» • 1977 - 2007

Μέλος της Διεθνούς Ομοσπονδίας Ερασιτεχνικού Θεάτρου (ΑΙΤΑ / ΙΑΤΑ)
και της Ομοσπονδίας Ερασιτεχνικού Θεάτρου Αιγαίου (ΟΕΘΑ)

ΘΕΑΤΡΟ • ΜΟΥΣΙΚΗ • ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ • ΕΚΔΟΣΕΙΣ • ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ • ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑ • ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Studio Θεάτρου • Cinema Club PHOM • Λεσβιακή Βιβλιοθήκη • Εικαστικό Εργαστήρι • Εκθέσεις

ατζέντα καλοκαιρινών εκδηλώσεων '08 του ΦΟΜ

ΘΕΑΤΡΟ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

ΚΑΣΤΡΟ ΜΗΘΥΜΝΑΣ 18 ΑΥΓ. '08



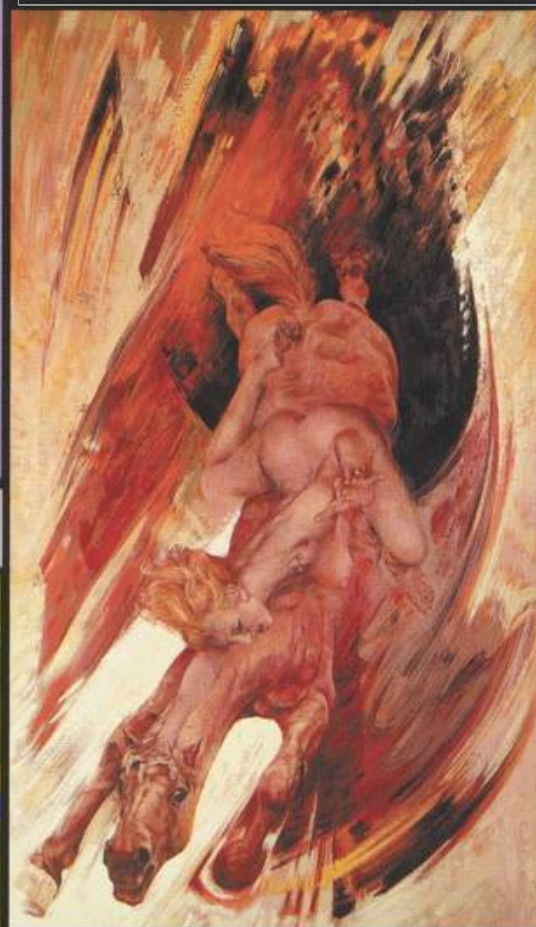
«Τίς ιδέες μου όλες ἐνησιώτισα»
«Ἄξιον ἔστί» ΕΛΥΤΗΣ

ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ

Λεσβιακός Λόγος & Τεχνη, χθες και σήμερα
με 12 εισηγητές — ομιλίες (δωδεκάλεπτες)

Α' ΘΕΡΙΝΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΣ 2008 ΑΘΗΝΕΟΣ Ζωγραφική



Το ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ του ΦΟΜ

Μυτιληναίων Λόγος - Τέχνες - Πολιτισμός



ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ «Ο Θεόφιλος»

Εκδότης: Διοθάνης Παπαδόπουλος

ΑΘΗΝΑΙΟΣ
Ετήσια Συνάντηση



67

ΜΥΤΙΛΗΝΗ

Δον Κιχώτης

Μιγκέλ Ντε Θερβάντες



Παραστάσεις:

Κάστρο ΜΟΛΥΒΟΥ 28/6

Σκάλα ΕΡΕΣΟΥ 5/7

Κάστρο ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ 13, 14, 15/7

Πολύκεντρο ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ 27/9

Σκηνοθεσία: ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΕΦΤΕΛΗΣ

Ατομική Έκθεση

12 έως 20 Αυγούστου '08

Αίθουσα:

Ισόγειο Επιμελητηρίου Λέσβου

Προκυμαία - Μυτιλήνης